…ОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

…УРЯАД ҮНЭН

…й Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…(12000) | 1969 оной апрелиин 23, среда | Сэн 2 мүнгэн

Маркс, Энгельсын революционно һургаалые сэсэн мэргэнээр үргэлжэлүүлэгшэ, Коммунис партиие эмхидхэн байгуулагша, дэлхэй дээрэхи түрүүшын хүдэлмэришэд, таряашадай социалис гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэ—Владимир Ильич Ленинэй нэрэ алдар үеын үедэ оршон мандаг лэ!

(1969 оной Майн 1-дэ зорюулһан КПСС-эй ЦК-гай уряанууд һаа).

…УУ КОММУНИСТ

…ПСС ПАРТИИН зэргэдэ жагсахамни гэһэн мэдүүлгэ хүнэй …айхадань, энэ нүхэрнай коммунистын үндэр нэрэ солые …бэжа шадаха гү гэжэ алишье талаһаань наринаар шэн… гээшэбди. Партиин хэрэгтэ үнэн сэхэ байха, тэрэнэй …зорилгонуудые жэншэдгүй бэелүүлхэ, ямаршье бэрхэ…ээрхагүй уялгатай ха юм. Партиин үүргын улам дээ…жэ байхада тэрэнэй зэргэдэ ороһон шэнэ хүндэ бүри …шгдаха ёһотой бшуу.

…хамта, шэнэ хүнэй партиин гэшүүндэ кандидадаар аб…нь гэшүүн һая болоод байха үедэнь тэрэниие коммунис …үүлхын, үзэл сурталай талаараа гүйсэд хатуужаһан, …ээр бадарһан коммунист болгохын тула үдэр бүриин …улха шухала байна. Залуу коммунистын саашанхи ур…н болбосоролго партийна организациин ажал ябуулга… оролдолгоһоо мүн лэ горитойгоор дулдыдаха зэргэтэй …доторой ажабайдалай ёһо гуримуудые гүйсэд баримтал…һүмүүжүүлхэ гээшэ гүн удха шанартай хэрэг.

…энэ шухала хүдэлмэридэ Бэшүүрэй аймагай олонхи …организацинууд онсо анхарал хандуулна. Дзержин…ээ совхозой, «Победа», «Дружба» колхозуудай парт…дэлмэриин дүй дүршэл һайшаагдамаар. Залуу коммунист…йна, нийтын хүдэлмэриин дадал дүршэлдэ һургаха, даа…дэ түлөө харюусалгатай байхаар шанга эрилтэ табиха, …рамма болон Уставые, партийна байгуулалтын гол ёһо …даха, ойлгуулха гэхэ мэтын шухала асуудалнууд эндэ …дэгдэнэ.

…олон партийна эхин организацинуудай бүридэлэй дүр…бинь мүнөө гурбан жэл хүрөөдүй стажтай залуу комму…ртиин гэшүүндэ кандидадууд болоно. Эдэ олон нүхэдэй …мэдэдэг байхаар хүмүүжэхэ, партиин ёһо заншал ба…рэнэй баян дүй дүршэл шудалхадань туһалха гээшэ пар…ацинуудай бэелүүлхэ гол шухала зорилго байха ёһотой.

…оммунистнуудай теоретическэ, юрэнхы һуралсалай ша…лхын тула КПСС-эй **Октябрьска** райком эмхидхэлэй …лмэри ябуулна. Районойнгоо залуу коммунистнуудые …теоретическэ конференци үнгэргэнэ, түрүүшүүл болон …алай ударнигуудай зүблөө зарлана, революциин, граж… Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай, ажалай ве… уулзалга эмхидхэнэ. Томо парткомуудай дэргэдэ залуу …дай һургуули нээгдэнхэй, Жэшээнь, Ленинэй орденто … комбинадай парткомой дэргэдэ 1966 онһоо имэ һур…рилнэ. 1968 оной турша соо энэ һургуулида табан хэ…дөө һэн.

…Октябрьска райкомой хүдэлмэриин үшөө нэгэ һайн та…нь, квартал бүхэндэ нэгэ дахин партиин гэшүүндэ кан…дидатуулжа хөөрэлдөө хэдэг гуримтай. Тиихэдээ кандида…айдалаар, ажал хүдэлмэрөөр, нийтын ажал ябуулгаар, … һонирходог байна. Эмхидхэлэй таһагай хүдэлмэрилэг… организацинуудаар ябахадаа, нэн түрүүн энэ асуудалда …йдаг заншалтай. Имэ хиналтын һайн үрэтэй байгаа…й. 1968 ондо абтаһан 106 кандидадай 28-ниинь үдэ…ргуулида, техникум болон институтда һурана, 72-ынь …уралсалда ябана, 6-ниинь пропагандистнараар хүдэлнэ. …та бултадаа шахуу партийна даабаритай, ажалай тү…

…ртийна организаци бүхэн, КПСС-эй райком бүхэн залуу …дай ургалтада анхаралаа нимээр табина гү гэһэн асуу… гараха болоно. Залуу коммунист бүхэн үйлэдбэри дээрэ …түрүү зэргэдэ ябаха, нийтын ажабайдалда эдэбхитэйгээр …гааа хэр дүүргэнэб, ухаан бодолоо политическэ, юрэн…эр хуягланаб, олониитын дунда бэеэ зүбөөр абажа яба…ын асуудалнуудта партийна организаци бүхэн анхара… уялгатай. Партиин зэргэдэ жагсаһан дары хүн болго…дабаряа гүйсэд гаргадаггүйнь, эдэбхитэй гэшүүн болоод…дэжэ. Тэрэниие үдэр бүри партийна ажабайдалда да…үүлхэ, һургаха хэрэгтэй ха юм.

…партиин райкомуудай дэргэдэ хоёр-гурбан жэлэй урда …һэн залуу коммунистнуудай һургуулинуудай олон…ор хүдэлхэеэ болишоһониинь гэмшэлтэй. Залуу комму…ртийна даабари үгэхэ, тэдэнэй тоосоое партбюро, парт…аан дээрэ соносохо, зүбшэн хэлсэхэ хэрэг зарим тээ…гүй. Энээнһээ боложо, зарим нэгэ залуу коммунистнууд …э харюусалгагүйгөөр, эдэбхи үүсхэлгүйгөөр хандана, …ябуулгада багаар хабаадуулагдана. Залуу коммунист…үүлхын тула тэдэниие комсомолой хүдэлмэридэ ябуул…нь горитой үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй.

…е энэ хүдэлмэридэ дутагдалнууд олон. Жэшээнь, гуша …аар 2130 залуу коммунистнууд ганса Улаан-Үдын го…йна организацида бии юм. Тэдэнэй миил 300 хүрэхэ…лой хүдэлмэридэ элсүүлэгдэнхэй. Хүдөөгэй комсомо…нуудай хүтэлбэрилхы тушаалнуудые даадаг КПСС-эй … гэшүүндэ кандидадууд бүришье һаа үсөөн. Энээниие …йл гэжэ тоолохын аргагүй.

…ай Эхэ орон, дэлхэйн түрүү хүн түрэлтэн агууехэ Ле…р 100 жэлэй ойе һайндэрлэхэ ехэ бэлэдхэл хэжэ бай…нэй эдэбхи үүсхэл бадарна. Бүгэдэ арадай социалис …үүн улам эршэдэнэ, бүри үргэдэнэ. Партийна органи… хүсэ шадалаа элсүүлнэ, эмхидхэхы үүргэеэ дээшэ…үүхэтэ үе сагта республикын залуу коммунистнууд …ад гэшүүдтэй нэгэ жэгдээр алхалжа, тэдэнэй маг…ор, нэрэ солоёо дуудуулмаар хүдэлхые хүсэнэ. Залуу … олониитын ажал ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадаха, …измын үндэһэн суртал шуналтайгаар шудалжа, эсэгэ…үүжэ эхилһэн агууехэ хэрэгые амжалта түгэсөөр үр… лабтай.

МАЙН НЭГЭНЭЙ ҺАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

УДХЭН НОГООН ХАЛЮУРХАЛ

Үбэлэй янгинама хүйтэнэй үшөө буураадүйхэн байхада, Байгалай совхозой сабшалан дээрэ наг шэбхэ зөөхэ оньһожоруулагдамал тусхай лугомелиоративна отрядууд эмхидхэгдэжэ, хэхэ ажалаа уридшалан хараалһан бэлэй. Мүнөө сабшалан, бэлшээри һайжаруулха габшагай хоёр һарын соносхогдохолоор отара, гүүртэнүүдэй газаагуур обооологдоһон шэбхэ түлэг зөөгдэжэ байнхай. Эндэ механизаторнууд И. Селиванов, И. Шупов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдамал лугомелиоративна звенонууд онсо шалгарна. Эдэнэрэй звенонуудта тэргэтэй 6 трактор, культиваторнууд, баллуурнууд даалгагданхай. Тиимэһээ тэдэнэр хээрэ гаргаһан шэбхэеэ тэрэ доронь тараажа бутаруулна.

Һүүлэй мэдээнэй ёһоор, совхозой гансал гурбадахи отделениинхид сабшалан дээрээ аяар 3000 тонно наг шэбхэ гаргаад байна. Энэ отделени бүхыдөө 1472 гектар сабшалантай юм. Совхозой луговодууд һүүлэй жэлнүүдтэ сабшалан һайжаруулжа, үбһэ ногооной баян ургаса ургуулха талаар нилээд дүршэнхэй. Эгээл тиимэһээ эдэнэр мүнөө жэл түсэбэйнгөө ёһоор 15000 центнер һайн шанартай үбһэ хураахын түлөө аһан шадалаараа ажаллажа байнхай. Луговодуудай хүдэлһэн газарта үдхэн ногоон халюурхал байха.

А. БУСУРМАНОВ.

Кабанск.

ИВАЛГЫН ОПХ-да — ФЕДЕРАЦИИН ШАН

РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствын коллеги ба Хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК туршалга-үйлэдбэрилгын ажахынуудай дунда дэлгэрһэн бүхэроссин социалис мүрысөөнэй 1968 оной дүн гаргажа үзөөд, Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станциин Ивалгын ОПХ-да 3-дахи зэргын мүнгэн шан барюулха гэһэн тогтоол абаа. Мүрысөөндэ илагша коллективтэ—алдар соло!

ЭРХИМҮҮДЭЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

Апрелиин 19-дэ «Зэдын үнэн» газетын үүсхэлээр тус аймагай эрхим хонишод Петропавловкада сугларжа, ажал хэрэг тухайгаа хөөрэлдэбэ. Энэ хөөрэлдөөндэ 100 эхэ хонин бүриһөө 100, 100 гаран хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ байһан 30 түрүү хонишод хабаадалсаһан байна.

Аймагай газетын редактор **А. Б. Будажапов** хөөрэлдөө нээжэ, түрүү хонишодые туйлаһан ехэ амжалтаарнь амаршалба. Удаань КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **А. Р. Потепалов** хони үсхэбэрилгөөр, мүн тарянай баян ургаса абалгаар аймагайнгаа ажалшадай һүүлэй жэлнүүдтэ туйлаһан амжалтанууд тухай, саашадаа хараалагдажа байһан зорилгонууд тухай тобшохоноор хөөрэжэ, сугларагшадые танилсуулба.

Зэдын аймаг хони үсхэбэрилгөөр республика дотороо түрүү һуури эзэлдэг. Эндэхи хонишод нилээд баян дүй дүршэлтэй.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй алдарта ойе ажалай ехэ амжалтаар угтаха гэһэн бүгэдэ арадай мүрысөөндэ оролсоһон энэ аймагай хонишод байгша оной эсэстэ хонин һүрэгөө 300 мянгада хүргэхэ гэһэн социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ байһан тухайгаа хөөрэлдэбэ.

Аймагай түрүү хонишод **Г. Л. Рабдаев** (Борьёогой совхоз), **Н. Ч. Гомбоев** («Коммунизм» колхоз) дааһан отарынгаа 100 эхэ хонин бүриһөө 113 хурьга абажа, һайнаар түлжүүлжэ байнхай.

Түрүүшүүл өөһэдынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай, ямар бэрхэшээлэй ушардаг, ажаһуудалай эд хэрэгсэлэй талаар хэр хангагдадаг тухайгаа, һанаһан бодоһоноо хэлсэбэ.

Аймагай 200 гаран хонишодой бригаданууд сооһоо 30 отарынхид хонин бүриһөө хурьга томо болгожо байна. Яахадаа иимэ үсөөн хонишод амжалта туйланаб, ямар шалтагаантайб, түрүүшүүлэй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохын тула юу хэхэ хэрэгтэйб гэжэ тодорхойлогдобо.

Журналистнуудтай уулзахадаа эрхим хонишодой хэлэхэ юумэн угаа олон байгаа. Республикын суута хонишон, Социалис Ажалай Герой **Г. Г. Цыремпилова**, түрүүшүүл **Н. Ч. Гомбоев, Г. Л. Рабдаев, Р. С. Абдульзянов, С. Б. Бадмаев, Ц-С. Бадмаев, В. Исаков** болон бусад һанамжануудаа хэлээ. Мүн аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **С. Б. Жаргалов**, хүдөө ажахын управлениин начальник **М. А. Спиридонов** түрүүшүүлдэ хандан баяр хүргэхэ зуураа, аймагайнгаа ажахынуудта хони үсхэбэрилтые эрид хүгжөөхэ, хонишодой ажаһуудал, һуралсал болон хангамжада анхарал хандуулха тухай хэлэһэн байна.

Хөөрэлдөөнэй түгэсхэлдэ түрүүшүүл аймагайнгаа бүхы хонишодто хандалга бэшэг баталан абаа. Тэрэ хандалга сооһь Ленин багшын 100 жэлэй ойе хонишон бүхэн ажал хүдэлмэридөө үндэр амжалта туйлажа, мүрысөөндэ абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхыень уряалба.

Манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Торниин совхозой түрүү хонишон, комсомолец Рафис Абдульзянов.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

ЭДЭНЭР ЖЭШЭЭ ХАРУУЛНА

Жэлэй түрүүшын кварталай дүн гаргахада, Гангын (Хэжэнгын совхоз), Булагай (Октябриин 50 жэлэй нэрэмжэтэ совхоз), Улааха-Аралай (Худанай совхоз), Дундада, Булагай (Чисаанын совхоз), Вознесеновкын (Первомайска совхоз) һаалиин фермэнүүдэй коллективүүд һү һааха түсэбөө дүүргэһэн байба. Илангаяа Дундадын фермынхид амжалтатай гараа. Эдэнэр һү һааха кварталай түсэб 132,3 процент, һү гүрэндэ тушааха түсэбөө 145 процент дүүргэнхэй. Март һарын дүнгөөр Дундадын фермэ социалис мүрысөөндэ илажа, КПСС-эй Хэжэнгын райкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг, 50 түхэриг мүнгэн шанда хүртөө.

Ажал хүдэлмэридөө харюусалга ехэтэйгээр хандажа, үнеэдые зүбөөр харууһалһанай, эдеэлүүлһэнэй, зоотехническэ ёһо гуримуудые нарин нягтаар сахиһанай ашаар эндэхи һаалишад эрхим амжалтануудые туйлана.

Аймагай һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан энэ фермын эрхим һаалишад И. Д. Шкедова, Ф. А. Зиатдинова гэгшэдтэ «Хэжэнгын аймагай чемпион» (1968 оной ажалай дүнгөөр) гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо. Эдэнэр 1-дэхи кварталда үнеэн бүриһөө тус тустаа 715, 707 килограмм һү һаагаа.

Тус совхозой нүгөө, 2-дохи отделениин Булагай фермын 13 хүнһөө бүридэһэн коллективтэ бэрхэ һаалишад мүн лэ олон юм. Жэшээлхэдэ, Е. Н. Глазкова, Х. Жигмитова, Н. Гуруева болон бусад эдэбхи үүсхэл ехэтэйгээр ажаллана.

Энэ фермэдэ наг шэбхэ гаргаха, үхэр мал убалха хэрэг оньһожоруулагданхай.

— Түрүүшын кварталай түсэб манай фермын коллектив үлүүлэн дүүргээ. Жэшээлхэдэ, би 1-дэхи кварталда жэлэй эхинһээ үнеэн бүриин 505 килограмм һү һаагааб. Тиихэдэ сүүдхэдэ нэгэ үнеэнһээ 9,5 килограмм һүн һаагдаһан болоно. Абаһан түсэбөө дүүргээб. Бидэнэр бүгэдөөрөө абаһан социалис уялгаяа дүүргэжэ, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе ажалай ехэ бэлэгүүдээр угтахабди,— гэжэ Булагай фермын түрүү һаалишан Хандама Цыдыповна Буянтуева хөөрөө һэн.

Һү һаалтаар кварталай түсэб үлүүлэн дүүргэлгэдэ Дундадын, Булагай МТФ-гэй һаалишад хубитаяа ехээр оруулаа. Тиигэжэ Чисаанын совхоз КПСС-эй райкомой ба аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй дамжуулгын Улаан тугта хүртөө.

Худанай совхозой Улааха-Аралай фермэдэ 175 һаамхай үнеэд тоологдоно. Эндэхи 10 һаалишад В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, үнгэрһэн жэлэй һүүл багаар дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаһан юм. Тэдэнэр жэл соо үнеэн бүриһөө 1600 кг. һү һаахаар шиидэнхэй. Нэгэдэхи кварталда тэдэнэр түсэбэй ёһоор 800 центнер һү һаахын орондо 904 центнер һаагаа. Тиигэжэ түсэбөө 119 процент дүүргэһэн байна. Мүн гүрэндэ һү тушааха түсэбөө 105,3 процент дүүргэһэн жэшээтэй.

— Хабарай хашанха үедэ малда эдюулхэ үбһэ тэжээлэй бага болоно эхилхэдэ, һаалишалта нилээд хүндэ болодог. Энэ үе соо малдаа анхаралаа табяагүй, сэдьхэлээ зобоогүй һаа, тэдээнһээ шэмэ абахань бэрхэтэй. Энээниие манай һаалишад һайн мэдэдэг. Жэлэй түсэб дүүргэхэ арга боломжо манда хүсэд бии. Абаһан уялгаяа ноябриин 7-до дүүргэхэ зорилготойбди, — гэжэ Улааха-Аралай фермые даагша, Дунда-Худанай сомоной Соведэй депутат Д-Д. Р. Жимбеев хөөрөө һэн.

М. ЦЫРЕНОВ.

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ ХУБИТА

Манай Онохойн модо болбосоруулгын комбинадай хүдэлмэришэд апрелиин 12-ой субботын үдэр юрын лэ гуримаар хүдэлһэн юм. Юуб гэхэдэ, энэ үдэр юрын ажалай үдэр,—хүдэлхэ ёһотой үдэрнай байгаа һэн. Тиимэһээ орон дотор соносхогдоһон бүгэдэ нийтын коммунис субботнигые воскресениин үдэр эмхидхээ һэмди.

Воскресени. Манай предприятиин бүхы ажалшад үглөөгүүр болзолдоһон саг соогоо хүдэлхэ газартаа ажалай вахтада жагсаа.

Эдэбхи үүсхэл, эршэ хүсэн одоол долгилоо гээшэ. Энэ үдэр коммунис субботнигто жагсаһан 1650 хүдэлмэришэд, алба хаагшад, хүтэлбэрилхы мэргэжэлтэд болон тушаалтад хамтадаа 34,7 мянган түхэригэй сэнтэй валовой продукци бүтээбэ. Энэнь юрын ажалша үдэрэйхиһөө 5,2 мянган түхэригөөр үлүү ехэ болоно бшуу. Субботнигто хабаадаһан улад энэ үдэр 3818 түхэригэй салин хүлһэнэй хүдэлмэри хэбэ.

Энэ үдэр ямар зүйлэй хүдэлмэри, хэды шэнээн хэмжээтэйгээр бүтээгдээ гээшэб гэжэ эндэ тэмдэглэхэ шухала гэжэ һанагдана. Комбинадай хүдэлмэрилэгшэдэй габшагай ажалай хүсөөр 429 шпала бэлдэгдээ, 225 кубометр модон хюроодэгдөө, 436 дүрбэлжэн метр хэмжээтэй барилгын хэрэгсэл, мебель дархалха 10 кубометр модон, 43 кубометр гэрэй шалада дэбдихэ рейкэ бүтээн гаргагдаа. 42 вагондо 976 кубометр барилгын модон тээгдээ һэн. 3,7 мянган түхэригэй сэнтэй үргэн хэрэгсэлэй продукци үйлэдбэрилэгдэһэн байна. Олон хүн тосхонойнгоо үйлсэ, талмайнуудые, байрын гэрнүүдэй, нийтын байшангуудай газаагуурхи, досоохиие сэбэрлэһэн, гуримшуулһан байха юм.

Манай комбинадай хүдэлмэришэд тосхоной хүн зон нийтэээрээ коммунис субботнигто эдэбхитэйгээр гаража, олоһон олзоёо табан жэлэй жасада нэмэри хэжэ, өөһэдынгөө хубитые иигэжэ оруулалсаһан гээшэ. Гадна тэрэ үедэ үйлэдбэри дээрээ гурбадахи халаанда хүдэлжэ байһан 450 гаран хүдэлмэришэднай апрелиин 20-ной амаралтын үдэрые воскресник болгон соносхожо, бултадаа хүдэлһэн байна. Тэрэ үдэр олоһон бүхы салин хүлһэн мүн лэ дээрэ хэлэгдэһэн жасада оруулагдаа.

Иигэжэ орон дотор соносхогдоһон коммунис субботнигто хабаадаагүй хүн гэжэ манай предприятида байбагүй. Энэ—манай ажалай жагсаал, агууехэ багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй бэлэдхэлдэ оруулалсаха хубитамнай гэжэ мэдүүлнэ.

Ц. ЦЫБАНОВ,
Загарайн аймагай Онохойн модо болбосоруулгын комбинадай парткомой секретариин орлогшо.

ҺОНИРХОЛТОЙ УУЛЗАЛГА

Советскэ Союзай Гимн һүрөөтэй гоёор зэдэлжэ, эндэ һууһан хүнүүд нэгэн доро бодоно. Буряадай республикын, оперо болон баледэй театрай, локомотив-вагон заһабарилгын заводой, мяха-консервын комбинадай тус бүридөө Ленинэй ордентой 4 туг зал соо оруулагдажа, зэргэлүүлэн табигдана.

Ленинэй орденоор шагнагдаһан хүнүүдтэй уулзалгын үдэшые КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой секретарь С. В. Ангапов нээжэ, революционно, ажалай ба дайшалхы шэн габьяа харуулһан хүнүүдые В. И. Ленинэй 99 наһанай ойн гүйсэһэнтэй дашарамдуулан амаршалба.

— Бүхы совет арадай туйлаһан гайхамшагта амжалтанууд Ленинэй нэрэтэй холбоотой,— гэжэ элидхэл соогоо нүхэр Ангапов тэмдэглэнэ.

Удаань революциин, граждан дайнай үеын комсомолшуудай нэгэн, Ленинэй орденоор шагнагдаһан И. В. Ченкиров үгэ хэлэжэ, залуушуулые арадай зол жаргалай түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэхыень уряалба.

Советскэ Союзай Герой Г. Н. Москалёв үгэ хэлэхэдээ, дайшалхы заншалаар залуушуулые хүмүүжүүлхэ тухай һануулаа.

Социалис Ажалай Герой К. И. Филиппова Ленинэй орденто мяха-консервын комбинат, суг хүдэлдэг нүхэд, өөрынгөө ажал тухай сугларагшадта урин зохидоор хөөрэжэ үгөө.

Энэ мартагдашагүй уулзалга дээрэ Социалис Ажалай Герой А. Н. Оширов, тэрэшэлэн Улаан-Үдын 33-дахи дунда һургуулиин багша, Ленинэй орденто Е. К. Нефедова үгэ хэлэхэдээ, комсомолшуудые Ильичэй туг дээрэ үргэжэ ябахыень уряалаа.

Залуу үетэнэй зүгһөө техническэ мэргэжэл олгодог училищиин һурагша В. Посельский, ВЛКСМ-эй горкомой 1-дэхи секретарь В. Леонов гэгшэд үгэ хэлээ.

Һүүлээрнь КПСС-эй горкомой бюрогой, ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдкомой даалгабаряар нүхэр Ангапов Ленинэй орденоор шагнагдаһан хүнүүдтэ ойн баярай хүндэлэлэй грамотануудые барюулба.

С. БУДАЕВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): Улаан-Үдын 1-дэхи ГПТУ-гай һурагшад А. Житихина А. Куприянова хоёр 33-дахи һургуулиин багша, Ленинэй орденто Е. К. Нефедова, Улаан-Үдын ТЭЦ-эй слесарь-инструментальщик К. Ф. Кириенко гэгшэдтэй хөөрэлдэжэ байна.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

…ЯРАЙ …ЛААН

…ай түрэһөөр 99 жэ…үүлагдаһан баярай …й орденто Буряа… баледэй театр соо …бо.

…мышленна, транс…ын предприятинуу…шэдэй түлөөлэг…эд, эрдэмтэд, дээ…уудай студентнэр … байлсаа.

…АССР-эй Верховно …идиумэй Түрүүлэг…алов В. И. Ленинэй … жэлэй ой тухай … һүүлээрнь ехэ кон…үү багша тухай зо…цертын программа …

СССР-эй ба ЧССР-эй партийна, гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалга

КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Г. Гусак, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй Федеральна правительствын түрүүлэгшэ нүхэр О. Черник энэ оной апрелиин 22-то Москва ерээд, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэй, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. В. Подгорный болон КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Косыгинтай уулзаа.

Али али талын һонирходог асуудалнуудаар һанамжануудаа мэдэлсэлгэ уулзалгын үедэ болоһон байна. Хөөрэлдөөндэ: КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, секретарь нүхэр А. П. Кириленко, КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр К. Ф. Катушев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Н. К. Байбаков, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр нүхэр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагша нүхэр К. В. Русаков хабаадалсаа.

Хани халуун, аха дүүгэй, хани барисаанай оршон байдалда уулзалга үнгэрөө.

(ТАСС).

СЭВ-эй сессидэ хабаадаха Совет Социалис Республикануудай Союзай делегаци

Экономическа Харилсан туһалалсалгын Соведэй гэшүүн оронуудай коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, правительствануудай толгойлогшонорой байлсаха СЭВ-эй сессидэ хабаадаха Совет Социалис Республикануудай Союзай делегациие КПСС-эй Центральна Комитет, Советскэ правительство баталаа. Энэ делегацида КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев (делегациин ударидагша), КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ Н. К. Байбаков, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. А. Кириллин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо М. А. Лисечко, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагша К. В. Русаков гэгшэд оробо.

АГУУЕХЭ БАГШЫН ЗААҺАН ЗАМААР

Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хүгжэлтэ тухай

МАНАЙ Мухар-Шэбэрэй аймагта гурбан ажахы В. И. Ленинэй нэрэ нэрлүүлжэ ябадаг. Би энэ статья соогоо тэдэнэй нэгэн болохо Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хүгжэлтын замые тобшохоноор харуулха гэһэн зорилго урдаа табинаб.

Энэ артелиин түб һуурин Никольск гэжэ нэрэтэй юм.

ИИМЭ БАЙГАА

1967 оной март һарада болоһон партиин райкомой табадахи пленум дээрэ «Агууехэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойдо бэлдэхэ талаар аймагай партийна организациин зорилгонууд» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн юм. Пленум дээрэ табигдаһан элидхэл соо, иигэжэ хэлэгдэһэн байна гэбэл.

«...Мухар-Шэбэрэй хушуунай 1910 оной тоосоогоор «Газарай түлөө таряашад 758 түхэриг, гүрэнэй татабариин ёһоор, 3485 түхэригэй налог түлэхэ уялгатай». Энэмнай гансахан нэгэ хушуунай ажалшадай түлэхэ налог байһан болоно бшуу. Харин аймагай мүнөө эзэлжэ байһан газар дайда дээрэ тэрэ үедэ табан хушуун байһан юм. «1910 оной июниин 1-нэй байдалаар налогой миин 110 түхэриг гынь суглуулагдаа. Юуб гэхэдэ, ажалшад алба налог түлэхэһөө байтагай өөһэдөө хоолойгоо арай шамай тэжээнэ» гэжэ Мухар-Шэбэрэй хушуунай старшина тэрэ сагта мэдээсэхэ баатай болоһон байгаа.

Энээхэн гурбан тоонууд 59 жэлэй саада тээ, хаанта засагай үедэ аймагай ажалшад ямар эрхэ байдалда ажаһуудаг байгааб гэжэ ямаршье тайлбаригүйгөөр харуулна.

РЕВОЛЮЦИИН урда тээ Никольско тосхоной шэмээшэгүүд ямар байдалтай байгааб хаб? Энээн тушаа тэндэ түрэһэн, гражадан дайнда хабаадаһан, нютагтаа хамтын ажал эдэбхитэйгээр эмхидхэлсэһэн, удаань тэндээ түрүүлэгшээр хори гаран жэлэй туршада таһалгаряагүйгөөр ажаллаһан, мүнөө тусхайта пенсионер Епифан Григорьевич Ерофеев иигэжэ хөөрэнэ:

Революциин урда тээ Никольскын шэмээшэгүүд, мүнөөнэйхеэр хэлэхэдэ, туража үхөөгүйхэн, үлэ залгаад лэ һууһан гээшэ. Гэршье гэжэ налшиижа унаха болоһон сарай шэнги. Сонхын шэлэй орондо үхэрэй үлеэһэн сууха. Намар ургасаяа хуряахадаа хара хилээмэндэ нэгэ садахаш. Костюм гү, али ботинка тухай хэлэһэнэйшье хэрэггүй. Нэгэ сабхи оёбол, тэрэшни бүхы наһанайш. Жэлэй дүрбэн сагта нюргаа тэниилгэнгүй ажаллахаш. Зүтөөр хубиингаа ажахыда оруулһан олзошни хабарай хагсуу хүйтэндэ хүрэнгүй дууһашаха. Жэлэй туршада нэгэ хүндэ миин 27 килограмм хара ороохон хүртэдэг байһан гээшэ. Эдихэ хоолгүй болоходоо, кулагуудта хүлэһэншэн болохош. 1905 оной ган гасууртай жэлдэ Никольско тосхонһоо нютагай баяшуулда 400 хүн хүлһэншэноор ажаллаһан, тиихэдэ 800 хүн ажал бэдэржэ ондоо тээшээ ошоһон юм гээд Никольскын волостиин хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоон дотор бэшэгдэнхэй байдаг. Үгытэй ядуу айлнууд шадаа бол нэгэ-нэгэ үнеэтэй, моритой, 1-һээ 5 десятина хүрэтэр газартай байһан. Тэрэ газар дээрэһээ һайн болоо бол гектарай 4—5 центнер хара ороохо суглуулаа болохош. Харин тиихэдэ кулагууд үрэжэл һайнтай 25—30, заримдаа 70 десятина хүрэтэр газарта таряа таридаг байһан. Мүнөөнэй үбгэд, хүгшэдэй залуу наһан иимэ хүндэ хүшэр байдалда үнгэрһэн гээшэ. Һургуули һудар тушаа дурдаһанайшье үлүү гэжэ һананаб.

Мухар-Шэбэрэй газар нютагууд революциин урда тээ үгытэй ядуу, барга харанхы, мухар һүзэгтэнэй хизаар байгаа гэжэ архивай материалнууд гэршэлнэ. Сибириин таряашад болон бусад бага үндэһэ яһатаниие гэгээрүүлхэ, болбосоруулха тушаа хаанта засаг һанаашалдаггүй, оролдодоггүй байгаа.

ҺУРГУУЛИИН ОРОНДО — ДАСАН СҮМЭ

ОКТЯБРИИН хубисхалай урда тээ аймагаймнай мүнөө эзэлдэг газар дайда дээрэ 15 — 20 һурагшадтай приходско хоёр һургуули байһан түүхэтэй. Һурагшадынь гол түлэб кулагууд ба аралжаа наймаашадай үхибүүд ааб даа. Харин тиихэдэ засаг түрэ баригшад бурхан шажан дэлгэрүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаараа оролдодог байгаа. Нэгэ һониин жэшээ дурдая. Тэрэ үедэ аймагай газар дээрэ 6 поптой 5 сүмэ, 346 ламанартай 3 дасан ажалша зоной хүзүүн дээрэ таршалжа, ухаан бодолыень балартуулжа байгаа юм. Тиихэдэ шэмээшэгүүдэй һуурин тосхонуудта түхеэрэгдэһэн мүргэлэй 15 гэрнүүдтэ 15 уставщигууд алба хэжэ, арад зониие мэхэлжэ, ухаан бодолыень төөрюулжэ байгаа. Шажан мүргэлэй түлөөлэгшэд, дасан, сүмэнүүд нютагай эгээл һайн сабшалан, тарялангуудые эзэлэнхэй, үгытэйшүүлые дарлажа, мүлжэжэ байгаа ха юм. Мүнөө «Эрдэм» совхозой эзэлжэ байһан газар дээрэ Батанай Харганаатын хушуун оршодог һэн. 1911 ондо суглаан болоно, һургуули нээхэ асуудал табигдаһан юм гэхэ. Теэд баяд ноёдой энээндэ эсэргүүсэһэнһээ уламжалан, энэ асуудал суглаан дээрэ дурдагдангүй орхигдошоһон байха юм. Харин 1914 ондо Суулгын дасан гурба һарын туршада баригдаһан байна.

1930-аад онуудта Никольско тосхондо комсомолой үүрэн секретарь ябаһан, гуша гаран жэлэй партийна стажтан, мүнөө колхоздоо ажаллажа байдаг С. Брылев тэрэ үе саг тухай иигэжэ хөөрэнэ:

«Комсомолой үүртэ Донской, Парфенов, Кравцов, Калашников, Переумов, Литвина болон би — оройдоол долоон хүн байгаабди. Бидэнэй урда хоёр шухала асуудал тэрэ үедэ байһан юм. Түрүүшынхинь хадаа ороохо тарянай. социализмын түлөө тэмсэл болоно. Нютагай кулагууд ба зарим дунда шадалтан совет засагай урдаһаа шуһа мяхаараа тэмсэдэг. үлүү тарягаа Совет гүрэндэ үгэхэгүйн тула тэрэнээ галдадаг, нюудаг байһан юм. Бидэ комсомолшууд айл бүхэнөөр ябажа шалгадаг, олоһон тарягаа хуряадаг, ангиин дайсадай тарягаа галдаха, гутаахагүйн тула һүниндөө манаалга хэдэг байгаабди. Хоёрдохи гол шухала зорилгомнай гэбэл, нютагтаа үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые усадхалга байгаа. Тэрэ үедэ тосхондомнай эрдэм номтой хүн үгы тоонойһэн. Комсомолой үүрэй гэшүүд хоёр-гурбан класс дүүргэһэн эгээл эрдэмтэй хүнүүд һэн тулада уншалгын гэр нээжэ, тэндээ үбгэд хүгшэдтэ, залуушуулда үзэг бэшэг заадаг һэмди. Залуушуулые нийтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулхын тула комсомолшууд тосхондоо уран һайханай бүлгэм эмхидхэдэг һэн. Мүнөөнэйхидэл хүгжэмэй элдэб инструмент гүйһэн тула, гол түлэб зүжэгүүдые табидаг байгаабди. Хүдэлмэришэн-таряашанай бата бэхи нэгэдэл, тэрэнэй хүсэ шадал хүгжөөлгэ, нюдарган баяшуулай бузагай ябадал харуулга, тэдэнэй заатагүй үгы болохо байһаниие элиишэлгэ — эдэ бүгэдэ зүжэгүүдэймнай тогтомол гол темэнь байһан юм. Иимэ зүжэгүүд хүнүүдэй дура сэдьхэл татадаг, шэнэ байдалай түлөө тэмсэлдэ тэдэнэрые уряалха, элсүүлхэ эгээл хурса, ойлгосотой онол арга байһан. Зүжэгэй һүүлээр бидэнэй нүхэд улам олошордог һэн».

...1926 ондо Никольско тосхондо эхин һургуули нээгдэжэ, тэндэ залуу багшанар Александр Потапов, Анна Резчикова гэгшэд ерэһэн байна. Тиигэжэ тосхондо үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалтай тэмсэл бүри үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдажа эхилээ һэн.

ШЭНЭ БАЙДАЛАЙ ЭХИН

УДАНШЬЕГҮЙ тосхондо 30 үрхэтэ айлнуудые нэгэдүүлһэн «Улаан партизан» гэһэн колхоз эмхидхэгдэжэ, түрүүлэгшээр Епифан Григорьевич Ерофеев һунгагдаһан. Колхозой тэрэ үеын эд зөөри гэхэдэ, «Фордзон» тухэлэй нэгэ трактор, нэгэ-нэгэ молотилка, жатка, 80 үнеэн, 30 морин, 15 хонин, 7 эхэ гахай — иимэл байһан. Колхозой тогтоходо дүрбэн хүнһөө бүридэһэн партийна организаци байгуулагдажа, тосхоной ажалшадай дунда политическэ болон эмхидхэлэй ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа эхилһэн. Усадхагдаагүй нюдарган баяшуулай, бандидуудай 1931 ондо совет засагта эсэргүүсэн зэбсэгтэ буһалгаа эмхидхэжэ, колхозые унагааха гэхэдэнь, тосхоной коммунистнууд тэдэнһээ айнгүйгөөр тэмсэлдэ бодоод, Улаан-Үдэһөө туһаламжа эрижэ. контрреволюционно үймөө үүсхэгшэдые даралгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байха юм.

Хуушанай шэмээшэг тосхондо колхоз байгуулагдажа, һургуули нээгдэжэ, тэрэнэй түүхэдэ шэнэ хуудаһанай нээгдэһээр мүнөө 38 жэл болобо.

Энэ хугасаа соо Никольско тосхоной шэг шарай, тэндэ ажаһуудаг зонойнь хуби заяан ямар болооб?

ХЭБЛЭЛ, РАДИО БОЛОН БУСАД

НИКОЛЬСКО тосхондо һууринжаһан Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз аймаг соогоо томохон ажахынуудай нэгэн болонхой. Эндэхи дунда һургуулида табан зуутаад һурагшад һурана. Һүүлэй 9 жэлэй туршада тосхоной ажалшадай хоёр зуутаад үхибүүд арбадахи класс дүүргэжэ гараа. Бүхыдөө Никольскоһоо 34 хүн дээдэ эрдэмтэй болонхой. Тэдэнэй дунда врачнар, багшанар, инженернүүд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, совет армиин офицернүүд бии. Жэшээнь, мэдээжэ уран зохёолшо Илья Чернев Никольскодо түрэһэн.

Һуралсалай үнгэрэгшэ жэлһээ эхилжэ тосхоной дунда һургуули дүүргэжэ гарагшад гурбадахи классай тракторист-машинист, механизатор-малшан гэһэн мэргэжэлтэй болоно. Мүнөө Ленинэй нэрэмжэтэ колхозһоо дээдэ, тусхай дунда һургуулинуудта бүхыдөө 11 хүн һурана. Тэдэнэй долоониинь артелиин стипендиадууд. Тэдэнэр агроном, зоотехник, инженер, экономист, техник-механик, ветфельдшер мэргэжэлтэй болоод, түрэл колхоздоо ажаллахаяа ерэхэ юм. Колхозой стипендиат бүхэн жэл соо артельһээ 480 түхэриг стипенди абана.

НИКОЛЬСКОДО мүнөө 400 гаран үрхэтэ айл һуудаг. Почтальонууд бүлэ бүхэндэ хэдэн хэһэг газетэ, журнал үдэр бүри асарна. Айл бүхэндэ радио. Тосхоной зуу гаран айлнууд үдэшэндөө сэнхир экранайнгаа хажууда һуужа, дэлхэй дээрэ, орон соогоо боложо байһан һүүлэй һонинуудые харана, шагнана. Нютагай арад зоной культурна болон ажаһуудалай эрилтэнүүдые дунда һургуули, хүдөөгэй ба хүүгэдэй библиотекэнүүд. соёлой байшан, хэлхээ холбооной таһаг, нөөсэлгын касса, медицинын пункт, хүүгэдэй саад, гостиница, дүрбэн магазин хангана.

Тосхоной тэгэндэ 270 һууритай колхозой хоёр дабхар соёлой байшан холоһоо тобойн харагдадаг. Тэндэнь зал, фойе, уран һайханай элдэб кружогуудай хүдэлхэ кабинедүүд. 946 уншагшадтай библиотекэ, үргэн экрантай кино-түхеэрэлгэ бии. Тосхоной ажалшад һарадаа 20, холын малшад 4 дахин кино харадаг болонхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ библиотекын номой жасые олошоруулгада колхоз 300 түхэриг һомолоо. Худалдажа абаһан номуудайнь дунда В. И. Ленинэй зохёолнуудай дүүрэн суглуулбари бии. Зургаан хүнһөө бүридэһэн клубай совет бүхы хүдэлмэреэ колхозой партийна организациин хүтэлбэри доро ябуулна.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түб бууса Никольско тосхоной генеральна түсэб үнгэрэгшэ жэлэй март һарада зохёогдожо, тусхай комиссеар баталан абтаһан юм. Тус түсэбэй ёһоор колхозой правлени, һургуули, соёлой байшан мүнөө байһан газартаа үлэхэ. Тиихэдэ типовой столово, магазинууд, ажалшадые ажаһуудал. байдалайнь талаар хангаха комбинат, гостиница, жэлэй дүрбэн сагта хүдэлдэг хүүгэдэй саад-ясли, тамаралгын сөөрэмтэй дунда һургуулиин шэнэ байшан баригдаха. Колхозой гэшүүд уурлаар дулаасуулагдадаг хоёр дабхар гэрнүүдые толлохо юм. Тосхоной тэгэндэ В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ аллей байгуулагдажа, тэндэ агууехэ багшада зорюулагдаһан хүшөө бодхоогдохо. Тиихэдэ колхозой сэсэрлиг соо үрэ жэмэстэ модод һуулгагдаха, тэндэнь сөөрэм тогтоогдохо.

ТООНУУД ЮУ ХАРУУЛНАБ?

КОЛХОЗОЙ ажахынь, экономиконь жэл бүри ургана. Колхоз мүнөө 20 автомашина, 52 трактор, 20 комбайн болон зууһаа дээшэ элдэб янзын оньһон машинатай. Гар ажалые оньһон техникэ түрижэ, ажалай бүтээсэ ургана, эдеэ хоолой зүйлнүүд улам ехээр үйлэдбэрилэгдэнэ, тэдэнэйнь өөрынь үнэ сэн хямдарна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ артелиин механизаторнууд болон таряашад гектар бүриһөө 13,2 центнер гэхэ гү, али бүхыдөө 71 мянга 110 центнер ороохото ургамалай ургаса хуряажа, түсэбтэ 13 мянган центнерэй орондо гүрэндөө 22 мянган центнер таряа худалдаа. Мүн һү худалдаха жэлэй түсэб 144 процентээр дүүргэгдээ һэн. Колхозой олзонь жэл ерэхэ бүри ургана. Хэрбээ 1967 ондо ажахы 765,9 мянган түхэриг олзо оруулһан байгаа һаа, тэрэнь үнгэрэгшэ жэлдэ 1 миллион 82 мянга 824 түхэригтэ хүрөө.

Никольскынхид алтан шаргал шэниисэ ургуулдагаараа үнинһөө хойшо суурхадаг болонхой. Нёдондо тарян ажалһаа колхозой кассада 599,9 мянган түхэриг сэбэр олзо ороо.

Колхоздо тракторна 4 бригада бии юм. Тэдэнь ажахын тоосоондо ороһоор жэл болобо. Шэнэ гуримаар ажаллаһанайнь үрэ дүн муу бэшэ. Хэрбээ 1967 ондо гектар бүриһөө 9,8 центнер таряа ургуулһан байбал, үнгэрэгшэ жэлдэ 13,7 центнертэ хүргөө. Эндэхи бүхы тракторна бригаданууд үйлэдбэриингөө түсэб бэелүүлжэ шадаа.

Ажахын тоосоое зүбөөр хэрэглээд байбал, али тухай аша үрэтэй байһые А. П. Калашниковай хүтэлбэрилдэг тракторна 3-дахи бригадын хүдэлмэриин жэлэй дүн харуулна. Тус бригада тарянай 1449 гектар талмайтай. Үнгэрэгшэ жэлдэ тэдэнэр гектар бүриһөө 15,8 центнер ургаса хуряагаа. Бригадын мэдэлдэ хамта 8 трактор, 10 сеялкэ, ороохо таряа, хартаабха хуряадаг комбайнууд болон бусад зэр зэмсэгүүд үгтэнхэй. Бригадынхид жэлэй туршада 204 мянга 396 түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ даабаритай байһан. Үнэндөө 273 мянга 819 түхэригэй олзо оруулаа. Тиигэжэ үйлэдбэриин түсэбһөө гадуур 16 мянга 52 түхэригэй сэбэр олзо колхоздоо үгэһэн болоно. Үйлэдбэриин, үрэһэ хүрэнгын, түлишэ-тоһодолгын материалнуудта, запасной частьнууд ба заһабарилгада, минеральна үтэгжүүлгэ худалдан абалгада бригада бүхыдөө 67 мянган 403 түхэриг гаргашалһан байна. Энэнь түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо һураггүй бага.

Жэлэй үйлэдбэриин даабари үлүүлэн дүүргэһэнэйнгээ түлөө бригадынхид (бригадада 20 хүн) 5165 түхэриг нэмэлтэ түлбэри абаһан байна. Хэрбээ механизатор бүхэндэ тоолобол, энэнь 300—400 түхэриг болоно.

Байгша онһоо артелиин лугомелиоративна отряд, хартаабха, овощ ургуулдаг бригаданууд, һү һаалиин фермэнүүд бултадаа ажахын тоосоондо оруулагдахань. Колхозой хонишод хэдэн жэлэй туршада шэнэ гуримаар ажаллана.

Колхоздо культурна ажаһуудалай ба үйлэдбэриин барилга жэл бүри олоор хэгдэнэ. 1968 ондо колхоз хубаагдадаггүй жасадаа 207 мянга 397 түхэриг оруулһан байна.

Колхознигуудай ажаһуудал улам һайжарна, ажалайнь түлөөһэн дээшэлнэ. Жэшээлхэдэ, эндэхи һаалишад дундаа зэргээр һарадаа 130 түхэриг, механизаторнууд — 170, мэргэжэлгүй колхознигууд — 80 түхэриг хүрэтэр салин хүлһэ абана. Гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ колхоз гэшүүдэйнгээ салин хүлһэндэ 572 мянга 40 түхэриг гаргашалаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Колхозой соёлой байшан.

> *„Хүдөө ажахые саашадань бүри түргэнөөр хүгжөөхэ, химии үргэнөөр хэрэглэхэ, газар һайжаруулха, хүдөө ажахын үйлэдбэриие үргэлжэдэнь оньһожоруулха талаар табигдаһан ехэ зорилгонуудые имагтал хүдөөгэй ажалшадай, хүдэлмэришэн ангиин, эрдэмтэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй, промышленностиин инженер, технигүүдэй хамтын хүсэлэл оролдолгоор шиидхэжэ болохо байна“.*
>
> **(КПСС-эй ЦК-гай 1968 оной октябриин Пленумэй тогтоолһоо).**

ОЙРЫН ХАРАА ТҮСЭБҮҮД

В. И. ЛЕНИНЭЙ түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсон, артелиин таряашад энэ жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа.

Һаяхан колхозой партийна суглаан боложо, тэрээн дээрэ байгша ондо эдеэ хоолой зүйлнүүдые бүри ехээр үйлэдбэрилжэ, гүрэндөө худалдаха талаар бии байгаа арга боломжонуудаа али бүхы талаһаань зүбшэн хэлсээ. Тиихэдээ ороохо таряа үйлэдбэрилгээ урда мэтэ шухала зорилго гэжэ тоолоод, тарян ажал хүгжөөлгэдэ гол анхаралаа хандуулһан байна.

Жэшээнь, артель түрүүшээр түсэблэгдэһэн 68 мянган центнерэй орондо 73,5 мянган центнер ороохо таряа үйлэдбэрилхэ гэжэ шиидэбэ. Тиигэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ гүрэндэ түсэбтэ 13 мянган центнерэй орондо 23,5 мянган центнер таряа худалдахань. Энээнэй ашаар табан жэлэй түсэб байгша оной октябриин 1 хүрэтэр дүүргэгдэхэ болоно.

Колхоз ороохо таряа үйлэдбэрилгээ эды шэнээнээр ехэдхэхэ ямар арга болом юу хараалнаб? Нэн түрүүндэ, газар гаа 200 гектараар үргэдхэхэнь. Энэ х ри ажахыда хэдэн жэл удаагаар ябуу Үнгэрэгшэ жэлдэ колхоз 285 га тад бургааһанһаа сэбэрлэһэн байна. Тии хабартаа 400 үлүүтэй гектар шэнэ га халагдахань. Энээнэй хахадтань ороо таригдаха.

Бүхыдөө колхоз байгша ондо 5550 талмайда ороохо таряа тарижа, гект һөө дунда зэргээр 17 центнер, тэрэ центнер шэниисэ хуряаха түсэбтэй. жэлнүүдтэ ороохо таряа үйлэдбэри хоз 91 мянган центнертэ хүргэхэнь. тула га бүриин ургаса дунда зэргээр центнертэ хүргэгдэхэ юм.

Колхозой үйлэдбэридэ мал ажал һуури эзэлдэг. Жэл бүри энэ һалба тадаг ашаг шэмэнь улам ургана. Ү жэлдэ артель гүрэндэ 5100 центнер центнер мяха. 125.5 мянган үндэгэ нер ноохо худалдаһан байна.

Ленинэй нэрээр нэрлүүлжэ ябаһан Н кын малшад агуувхэ багшынгаа түрэ жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн бүгэдэ социалис мүрысөөндэ оролсон гүрэн ажалай эдеэ хоолой зүйлнүүдые ула худалдаха гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн уя юм. Жэшээнь, энэ жэлдэ түсэбһөө 1000 центнер һү, 1900 центнер мяха хань.

Артелиин малшадай ажал хэрэг м шатай. Энэ жэлэй түрүүшын квар хозой һү һаалиин хоёр фермэнүүд 17 нер һү һааха даабаритай байһан һаа, 2612 центнертэ хүргөө гэхэ гү, али рынгаа даабари нэгэ хахад дахин дүүргээ.

Тиигэжэ кварталай түсэбһөө гадуур 567 центнер һүн худалдагдаа. Энэнь шэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 503 рээр ехэ болоно.

Мүн гүрэндэ мяха худалдалга энэ түрүүшын кварталда нёдондонойхидо 2 дахин ехэ болоо. Түрүү һаалишад Иванова, П. М. Калашникова, Г. Бры Иванова гэгшэд гурба һарын турша бүриһөө тус тустаа 454—586 килогр һаагаад байна.

Владимир Ильичэй нэрэ нэрлүүлжэ тус колхозой гэшүүд хүндэтэ энэ нэр горходог, үндэр дээрэ абажа ябах үнэн сэдьхэлһээ тэмсэдэг, оролдодог

Энэ тэмсэлынь, ажахын ажал хэрэ зой партийна эхин организаци толг хидхэнэ. Партийна организацидань байгуулагдаха үедэ оройдхоноо 4 нар байбал, мүнөө 53 партиин гэшүү доно.

Тэдэнэр бултадаа ажахын шийд тогуудаар хубаарилагдан табигдаад, то ажалаараа олондо һайн һайхан руулан ябанад. Колхознигууд тэдэ шээ абажа, хэлэһэн үгэдөө хүрэхы, уялгануудаа дүүргэхын түлөө хүсэ гамнангүй ажаллана.

Мүнөө үедэ Ленинэй нэрэмжэтэ хид гол анхаралаа нийтын малай үбэ гарза хоролтогүйгөөр түгэсхэхэ, хаба рилгые эрхим бэлэдхэлтэйгээр угта баян ургасын үндэһэ һуури табиха хандуулна.

Агууехэ багша Ленинэй зааһан г рэлтэ замаар урагшаа, коммунизм т дамтайгаар дабшаһан энэ колхозой хү зам иимэл даа.

Б. ЖАМБА

аймагай газетын хүдэлмэр

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) слесарьнүүд Николай Дементьевич Калашников Еремил Исакович Иванов хоёр бүтээһэнээ дахинаа шалган харанад.

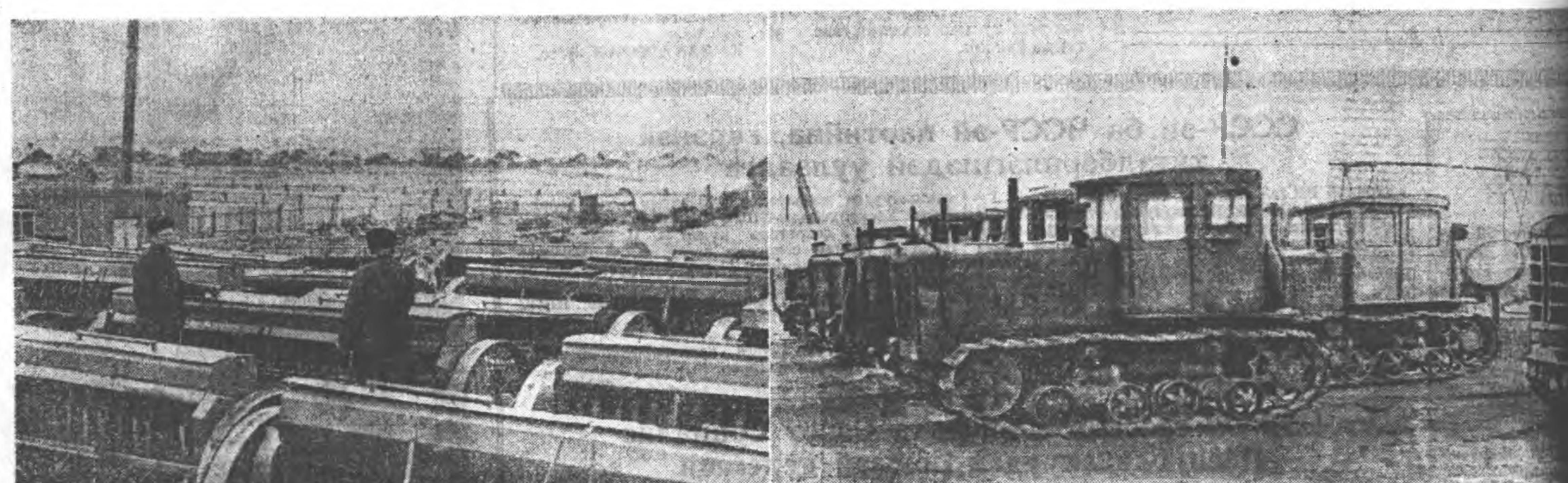

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хабарай тарилгада бэлэн болоһон техникэ. Зүүн гарһаа: хүдөө ажахын машинануудые заһабаридаг бригадын бригадир Николай Евдокимович Брылев механ Егорович Калашников хоёр сеялкэнүүдэй заһабарилгын шанар шалгажа байна.

...ЛИЦИСТИКЭ

ЗҮРХЭН СООМНАЙ—ЛЕНИН!

1.

...тэйгээр табигдаһан годли шэнгеэр са... зуралзана хаш. Доогуурнай—сэгээн ...

...гудам һууһан нэгэ хүн намһаа асууна:
Хаана ошохотнайб, залуу нүхэр?
Ригэ.
Холо ошохотнай ха юм. Харин би түрүүлээ Москва ошожо ябанаб.
Минии гү?
Амаралтадаб. Хүбүүмни тэндэ һурана. Москвагаар нилээд ябахатнай ха юм. Нэн түрүүн лэ Ленинэй Мавзолейдэ орохошье юумэндэ үрдигдэхэ.
...лёт соомнай халуун. Хажуудахи нүхэр... ахэн, һаршаганадаг субаяа тайлажа. ...дээрэ хаяба. Хара костюмайнь энгэртэ ...лаганаба. Обёоржо харахадам, Ленинэй ...байба.
...н... Зүрхэн соогоо хадагалжа ябадаг ...уулдамнай. Энэ хүнэй, энэ багшын сэ...ргэн һургаалаар хүмүүжэһэн, зааба...рибшаһан Коммунис партиин ашаар эр...тэй, эрхэ сүлөөтэй, соёлтой болоһон ...үүлэнһээ дээгүүр ниидэжэ ябанабди. ...эй һайхан үе саг гээшэ ха даа. Улаан...эродромһоо манай самолёдой дэгдэхэ... 11 час 40 минута боложо байгаа һэн. ...долгиёо Балтиин далай тээшэ эбхэ...руун Двина мүрэнэй эрьедэхи Ригэ ...ерэжэ буухадамнай, үдэшын юһэн саг ...байба. Нарантай уриллдажал ерэһэн ...бди.

...һайхан хото Ригэ тухай олые шашаад ...ийб. Орой дээрээ эрэ тахяатай, шорон шобхо һүмэнүүд, эрьеын шулуу дэбдижэ хэһэн нарихан гудамжанууд.

Ерэһэнэйнгээ үглөөдэр Ленин багшын музей тухай абаһаар асуубаб.

...Урдань энэ гудамжа Цессу гэжэ нэрэтэй байһан юм. Бүтүү бүглүүшэг энэ үйлсын захадахи хоёр дабхар гэр соо 1900 оной апрелиин 9-дэ ехэхэн удха шанартай уулзалга болоо.

Хоридохи зуун жэлэй эхинэй дорюун амисхаал Росси дээгүүр үзэгдэжэ эхилэнхэй. Революциин ойртон дүтэлһые революционер бүхэн ойлгожо байгаа. Тиимэл хадань, тэмсэлдэ уряалжа байдаг «Искра» газетые тарааха, хилын саанаһаа нюусаар асарха хэрэг түрүүшын шухала асуудал болоод байба.

1900 оной апрелиин 9. Рижскэ вокзал... Владимир Ильич Ленин юрын хубсаһа үмдэнхэй. Вокзалһаа гараха зуураа, тэндэ байһан жандармаһаа харгы тухай асууба. Ленинние хэншье танинагүй. Тэрэнь бүрил һайн. Газетэ худалдажа ябаһан хүбүүн үйлсөөр хашхарна. Юрын лэ үдэр. Теэд энэ үдэрые Латвиин революционернүүд наһан соогоошье мартаагүй, мартахашьегүй. Цессу гудамжадахи хоёр дабхар гэр соо агуу багшатаяа уулзаһанайнь, тэрээнтэй хөөрэлдэһэнэйнь дурасхаал боложо, эндэ музей байгуулагдаа ха юм.

Латыш революционер М. Сильвинэй гэр В. И. Ленинэй музей. Аалихан оронобди. Агуу багшамнай энээхэн богоһо алхажа, энээхэн гэшхүүрээр гараа гэжэ һанахадаа, зүрхэмни сохилжо, амимни хөөрэхэдэл гэнэ.

«Ошонһоо дүлэн бадардаг...» «Искрын» түрүүшын номернуудай нэгэн энэ гэрһээ таража ошоо. Тиихэдэ хоридохи зуун жэлэй эхиндэ Ленин багшамнай ерээдүйе харан, энэ гэрэй гэшхүүр дээрэ зогсоо һэн ха даа. Революцида үнэн сэхээр алба хэһэн латыш сэрэгшэдые, гайхамшагта большевик Стучкын эсэшэ сусашагүй ажал ябуулгые, Совет ороной олон республикануудай бүлэ соо һалбаран бадарһан Латвиин зол жаргалта арад зониие, коммунизм тээшэ зорижо, дээрээ намилзуулһан улаан тугуудыень Ленин багшамнай эли тодоор хараа ёһотой даа.

Ленин... Зүрхэн соогоо хадагалжа ябадаг нэрэмнай, һүлдэмнай. Би, юрын буряадай хүбүүн, хурдан түргэн самолёдоор холын хото Ригэ, Балтиин далайн эрьедэ ниидэжэ ерээд, багшынгаа ябаһан нангин газарнуудай нэгэндэ һүгэдэжэ байнаб. Би, совет хүнүүдэй нэгэн, «Искрын» тараһан нэгэ газарта ерээд, Октябриин хэрэгтэ үнэн сэхээ, хайшаашье хэлбэрингүй, Коммунис партиингаа түрүү зэргэдэ ябахаяа ойлгожо, мэдэржэ, хэрэгэйнь түлөө тэмсэхэеэ зоригжожо байнаб.

Зүрхэн соомнай — Ленин!

2.

Москва. Улаан Талмай. Хэдэн мянган хүн. Ленин багшадаа һүгэдэхэеэ эндэ зогсонхой. Аалихан дабшанабди. Ороной зүг бүхэнһөө ерэһэн хүнүүд, дэлхэйн бүмбэрсэгэй хизаар, нютаг бүхэнэй түлөөлэгшэд.

Үдэрэй хоёр час болохоёо байна. Хүнүүд Мавзолейн үүдэн тээшэ һүндэлнэ. Спасска башни тээһээ сэрэгшэд алхалалдан ерэбэ. Тас-няс-, тас-няс... Алхам бүхэниинь жэгдэхэн, алхам бүхэниинь дорюун. Малгайдахи табан хушуунииинь гал улаанаар яларна. Гартаа бариһан буунуудынь һүртэйгөөр харагдана. Минии үетэн — сэрэгшэ хүбүүд агуу багша Владимир Ильич Ленинэй мүнхэ нойрые сахихаяа, № 1 пост дээрээ ерэжэ ябана. Тас-няс, тас-няс... Сэрэгшэдэй харасань хёрхо. Толгойнь омогоор үргэгдэнхэй.

Курантнууд сохино. Сэрэгшэд эгсээр эрьелдэн, һууринуудаа эзэлнэ.

Хуушан Кремлиин ханые зубшан жэрылдэһэн хасууринууд харуулда зогсоһон сэрэгшэдые һануулна. Ногоон хасууринууд. Хэтэдээ мүнхэ ногоон үнгэнь харуулда зогсоһон сэрэгшэдэй хубсаһые үшөө дахин һануулжа, мүнхэ нойроор нойрсожо хэбтэһэн агуу багшынгаа хэрэгтэ үнэн сэхэ байһыемнай, байхыемнай үшөө дахин лаблаһан, баталһан шэнги.

Эдэ хасууринуудай зариманиинь Байгалай эрьеһээ асарагдаа гээд хэлсэдэг. Зүб даа. Буряад дайдада ургаһан. буряад талын гол горхоной уһаар ундалһан хасууринууд Ленин багшымни нойрые сахилсана ха юм.

Хасууринууд, мүнхэ ногоон үнгэеэ бү алдыт! Би, тэрэ холын, Буряад дайдын хүбүүн, Ленин багшынгаа алтан хүүртэ һүгэдэхэеэ ерээб. Ленин багшынгаа хэрэтые саашань үргэлжэлүүлэлсэжэ, заабаряарнь дабшадагаа зүрхэн соогоо баталхаяа ерээб. Би, Эхэ оронойнгоо нангин хилые сахилсаһан буряад хүбүүн, таанадай энэ жагсаалые харахадаа, минии үетэн Даманска аралай баатарнууд, хилын харуулшадаар омогорхоноб. Бидэнэй, бултанай зүрхэн соо — Ленин. Тиимэл хадань, түрэл Коммунис партияа тойрон жагсажа, Ленинэй хэрэгэй, арад зонойнгоо, Эхэ оронойнгоо түлөө тэмсэхэбди. Ямаршье дайсан газарыемнай дэбһэжэ шадахагүй.

Зүрхэн соомнай — Ленин!

3.

Аалихан ороноб. Аалихан дүтэлнэб. Дэлхэйн ажалшан арадуудай, Октябриин социалис революциин агууехэ багша, Совет гүрэниие байгуулагша Владимир Ильич Ленинмни мүнхэ нойроор нойрсожо хэбтэнэ.

Зүрхэмни оболзон, сээжэ сооһоо гарахаяа байһан шэнги. Энээгүүр тойроод, агуу багшаяа харахадаа, улаан зүрхэеэ сээжэ сооһоо гаргажа, альган дээрээ табяад ябаһан шэнгиб.

Амилнагүйб. Эгээл энэ үедэ поэт Владимир Маяковскиин бэшэһэн мүрнүүд сэдьхэл соом ханхинахадал гэнэ: «Ленин ажаһуугаа, Ленин ажаһууна, Ленин хэтэ мүнхэ ажаһууха».

Зүб даа. Зүрхэн соомнай — Ленин. Агуу багшамнай кепкэ малгайгаа баринхай, пальтогоо сэлинхэй, бидэнээ харан зогсоно. Үбсүүндэнь — улаан лентэ. Харасань урин.

Талада таряа ургуулжа, тайгада хото бодхоожо, дошхон мүрэнүүдые ургалжа, адуу малаа үдхэжэ, эрдэм техникэ, соёл культураяа хүгжөөжэ, замбуулинаар ниидэжэ, дэлхэйн арадуудтай харилсаа холбоо, хани барисаагаа батадхажа, империалистнуудта шанга сохилго үгэжэ ябаһан бидэнээрээ омогорхон харана хаш. Зүб ябанат, нигээд лэ саашадаа алхалагты!»—гэжэ захина багшамнай. Дээрэнь гал улаанаар үүрэй толон бадаржа, бүхы дэлхэйн зулайда улаан тугууд намилзана.

Зүрхэн соомнай — Ленин!

Г. ДАШАБЫЛОВ.

...публикын Арадай хиналтын комитедтэ

...ЛУУН АНХАРАЛ ХЭРЭГТЭЙ

...лай хэдэн жэлэй турша соо Яруунада газарай үрэжэл, ...орооһо таряанай ургаса яахадаа багаб? гэһэн асуудалай ..., тэндэхин сагай уларил, ган гасуурые урдаа баридаг бай... зарим талаһаа зүйтэйшэгшье һаа, тарян ажалай гээгдэ... шалтагааниинь ажахынуудай доторой эмхидхэлһээ дулды...

...гай совхоз, колхозууд һүүлэй үедэ орооһо таряанай ургаса ...гаар абанаб гэжэ ажахынуудай арадай хиналтын бүлэгүүд ...гаа комитедтэй хамта адаглан шэнжэлһэн. тодорхой һанам...халнуудаа хэлэһэн байна.

...аймагай хиналтын комитедэй дурадхалаар Яруунын аймаг...гай ургаса дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд тухай һаяхан рес...най Арадай хиналтын комитедэй заседани дээрэ зүбшэн ...

...эй үедэ Яруунада ургасын багаар абтадаг байһан ушар ...н сагай уларилһаа бэшэ, харин газар элдүүрилгын, үрэһэ..., ургасын харууһанай мууһаа болоно гэжэ арадай хинал...тет тобшолол хээ. Энэниие нэгэ иимэ баримта гэршэлнэ. ...совхозой тарлашад, механизаторнууд үнгэрөөшэ жэл эртэ ...аха, таряамнай хүлдөө гэжэ шалтаад, ешмээнэйнгээ тарил...процентыень хуряаһан юм. Бодото дээрээ юун болоһон бай..., хуряалгын хүдэлмэриие саг сооһь эхилээд, эмхитэйгээр ...аа, яһала ехэ орооһо суглуулха, малдаа хүшэтэ тэжээл эл...дхэхэ аргатай байгаа. Тиигээгүй дээрэһээ совхоз һүүлэй ...иртэй орооһошье, һолоомошье абангүй һалаһан байна.

...тор, техникын, газар уһанай талаар Яруунын аймаг бусад ...гуудһаа дутуугүйгөөр хангагданхай, һайн дүй дүршэл...лээ муу бэшээр шудалһан механизаторнуудшье яһала ...тэмдэглэгдээ.

...байгаа арга боломжонуудаа ашагтайгаар хэрэглэхэ талаарнь ...рахада, яруунынхид тарилгада бэлэдхэлэй түлэг үедэ ба... дутагдалтай байба. Нэгэдэхеэр, үрэһэ хүрэнгэеэ ургасын ...апрелиин 1 болотор хүргэжэ дүүргэхэ гэһэн партиин обко...публикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоол бэелүүлэгдээгүй. ...артын тэнгһээл хойшо аймагай колхоз, совхозуудай тарла...ок дээрэ үрэһэ сэбэрлэхэ хүдэлмэри ябуулагдажа эхилбэ... арилгадаг машинануудай гурбанай хоёр хубинь хүдэлгэг...хэ мүртөө булта нэгэ халаанда ашаглагдана. Мүнөө хүдэл... янзаараа һаа, майн 10 болотор тарилгада хэрэгтэй ороо...ээ сэбэрлэжэ дүүргэхэ жэшээтэй. Гэхэ зуура тэрэ үедэ ...арилгажа байха бэшэ, тэрэниие түлэг тариха саг ерэхэ ха ...

...ээ аймагай колхоз, совхозуудай бүхы машина, зэмсэгүү...нгэ сэбэрлэлгэдэ табижа, хүдэлмэришэдые хоёр халаанда ...жа, апрелиин 10 болотор энэ хүдэлмэреэ сүм дүүргэхыень ...совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй урда республикын комитет ...ралтэ табла.

...заһабарилагдаадүй байһан трактор, машинануудые һаяын ...бэлэн болгохыень ажахынуудые уялгалаа.

...наукын заабариин үндэһөөр үйлэдбэреэ эмхидхэхэ үүргэеэ ...муусa бэелүүлнэ. Тэдэнэр орооһото болон бусад урга...гараса дээшэлүүлхын тула севооборот нэбтэрүүлнэгүй, ...хэн тушаа зохисотой агротехникэ хараалнагүй. Таряалан...дэнь эрхим һайн сортын үрэһөөр хангаха түсэб нэгэшье ...бэелүүлэгдэнэгүй. Эдэ дутагдалнуудые мэдэжэ байгаад, ...иин управленинүүд, мяханай мал үдхэдэг совхозуудай трест ...хээ абанагүй гэжэ тэмдэглээд, Яруунын аймагай колхоз, ...та зохихо туһаламжа үзүүлхыень, хиналта, эрилтээ шан...нь үйлэдбэриин управленидэ, совхозуудай трестдэ, мүн ...ын Хүдөө ажахын министерствэдэ, «Сельхозтехникын» ...дурадхаа.

...ПРОВИНЦИ. Вьетнамай арадай армиин зенитчигүүд ...талмай дээрэ. ТАСС-ай фотохронико.

Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводто эрхим ажалаараа суурхаһан түрүүшүүл олон юм. Тэдэнэй нэгэн коммунис ажалай ударник, заводой эрхим слесарь Николай Тимофеевич Додонов болоно. Нүхэр Додонов һара бүриингөө даабариие хододоо эрхим шанартайгаар дүүргэдэгээрээ бусадай дундаһаа шалгардаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Т. Додонов ажалдаа. Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

ИЛЬИЧЭЙ ДУРАТАЙ ДУУ, ХҮГЖЭМ

АЖАҺУУДАЛАЙНЬ, ТЭМСЭЛЭЙНЬ ХАНИ

Агуу Ленинэй хэтэ мүнхын мартагдашагүй һайхан образ уран зохёол, хүгжэмэй али бүхы жанрнуудта мүнхэрэн оронхой. Арадай аман зохёол, дуу, үльгэрһөө эхилээд, томо томо симфоническа найруулганууд соошье Ильичэй образ оруулагданхай байдаг. Ильич багшадаа иимэ ехэ гүнзэгы сэдьхэлһээ дуратайл хадаа арад зон тэрэниие магтан түүрээн дууладаг гээшэ.

Теэдшье Ильичнай өөрөө бүхы һайн һайхан юумэндэ аргагүй дуратай байһан гээшэ ааб даа. Пушкинай, Некрасовай, Чернышевскиин, Толстойн зохёолнуудые уншадаг, байгаалида дурладаг байһыень мэдэнэбди. Арад зоной золтой жаргалтайгаар ажаһуухын тула, Владимир Ильич хэды ехэ ажал хэжэ ябаашье хадаа сүлөө сагтай болоходоо уран зохёол уншажа үнгэргэдэг байһан. Ильич илангаяа хүгжэм, дуунда ехэ дуратай бэлэй.

Ленинэй дүтын танил нүхэд хүгжэмдэ Ильичэй айхабтар ехэ дуратайе онсолон тэмдэглэһэн байдаг.

...Сибирьтэ, нүхэдэйнгөө дунда Ильич революционно дуунуудые эхилэн дуулана.

...Лондондо, түрэл нютагһаа холо, Чайковскиин «Патетическэ симфониие» седьхэлээ хүдэлгэн шагнана. Хүгжэм Ленинэй бүхы наһандань хамта ябалсажа, революционно тэмсэлдэнь туһалдаг, һанаа сэдьхэлыень баясуулдаг, зоригыень бадаруулдаг байһан.

Үхибүүн, бага наһанһаа Владимир Ильич хүгжэмдэ айхабтар шуналтай байгаа. Эжынгээ, Мария Александровнагай, рояль дээрэ наадажа, дуу дуулахадань, хажууһаань һалангүй шагнажа һуудаг һэн. Эжынь бэрхэ хүгжэмшэн байһан юм.

Бишыхан Володиингоо үлгыч хажууда һуугаад, ирагуу һайхан аялгатай дуунуудые эжынь дууладаг байһан гэхэ.

Гэр бүлэ доторынь эгээл дуратай «Аскольдовай хүүр» гэжэ А. Верстовскиин оперһоо аялга, романуудые, дуунуудые наадахадань, амилхаяа болин үхибүүдынь шагнажа һуудаг байһан.

Хүгжэм ойлгодог, хүгжэмдэ дуратай Володя Оля хоёр «Хүжүүн хүйтэн далаймнай» гэжэ дуу эжынгээ рояль дээрэ наадахадань зэргэ дуулалдадаг һэн. Энэ дуунай дабталгын һүүлшын үгэнүүдые Володя илангаяа зоригжолтойгоор дууладаг бэлэй.

«Гансал хүсэтэй хүнүүд
Долгидто этэрүүлэн гарадаг».

Ажалша арадай ажабайдалтай нягта холбоотой гайхамшагта дуунуудые бүри үхибүүн ябахадаа шагнаһаниинь Владимир Ильичэй бүхы наһан соонь мартагдангүй үлэһэн байна. Эдэ дуунууд арадай ажабайдалай гэрэл толи мэтэ Ильичтэ һанагдадаг һэн. Ехэ барилга хэжэ байһан модошо дархашуулай хүндэ хүшэр ажалые хэдэн час соо хаража һуухадаа «Шиидамхан» гэжэ арадай дууе һанаандаа оруулжа, «Сохиё, сохиё, мунсадая» гэжэ аман соогоо гүнгэнэн дууладаг байгаа.

Гимназида һуража байхадаа Володя Ульянов һурагшадай наада зугаа эгээл эрхим һайнаар эмхидхэжэ шададаг шэдитэй байһан. Һурагшадай дундаһаа бэлигтэй бэрхэ залуушуулые оложо, тэдэниие үгэдөө оруулжа, концертдэ хабаадуулдаг һэн гэхэ.

Он жэлнүүд һубарилдан үнгэржэл байба. Эдир залуу Ильич хүгжэмдэ улам бүри дуратай боложо, тэрэниие гүнзэгыгөөр ойлгодог болоо. Ажабайдалдал адли, мүн хүгжэм соошье эрэлхэг зориг, хатуу тэмсэл харуулһан образууд Володя Ульяновые һонирхуулдаг байгаа. Гуногой «Фауст» гэжэ оперһоо Валентинын каватиные Володя огсом һүрөөтэйгөөр, дорюунаар дууладаг байһан.

Үдэшэлэн сүлөөтэй сагтаа Ленин хүгжэм шагнажа амардаг байгаа. Үдэрынь Владимир Ильич бүхы сэдьхэлээрээ ажалдаа эзэлэгдэжэ, ондоо юугээршье һамаардаггүй һэн. Энэнь Ильичэй өөртөө айхабтар шанга эрилтэтэй, журамтай байһые гэршэлнэ. Иимэ журамһаа нэгэтэшье хазагайрдаггүй бэлэй. Харин нэгэтэ 1889 оной зунай нэгэ үглөөгүүр Владимир Дмитрий хоёр эгэшынгээ гэнтэ «Марсельеза» наадахадань, һонирхон шагнабад. Владимир Ильич ажалаа орхёод, рояльин хажууда ерэбэ. «Иимэл юумэ дуулаха байна даа» гээ һэн. Энэнь һаяхан шагнаһан «Интернационалай» аялга байгаа бшуу.

Владимир Ильичэй шагнаһан революционно залуушуулай дуунууд арадтаа үнэн сэхэ ябахын тангариг мэтээр дуулдадаг байгаа. Эдэ дуунуудтай сугтаа Владимир Ульянов ажабайдалайнгаа үргэн харгыда ороһон юм.

Гадна хүдэлмэришэдэй революционно дуунуудые Владимир Ильич байһал үндэрөөр сэгнэдэг һэн. Ёһотой революционер тэмсэлшэн, марксистска партиие байгуулагша, тэрэнэй вождинь болоод ябахадаашье, революционно нюуса хүдэлмэри дэшье, харин газарта, сүлэлгэдэ байхадаашье — эды олон жэлэй турша соо Ленин пролетаринарай эдэ дуунуудта дурлаһан ёһоороол ябаа. Урданай большевик, Ленинтэй суг Сибирьтэ сүлэгдэжэ ерэһэн Лепешинский тэрэ үеынгөө байдал тухай дурдахадаа, иигэжэ хэлэһэн байна: «Жэгдээр алхамаа татая» гэжэ гү, али «Хара һалхи шуурган» гэжэ дуунуудые дуулаха болоходоо эдеэлхэеэшье мартажархидаг байгаа.

Ильич эдэ дуунуудые ехэ дуратайгаар дууладаг, дирижироваладэг һэн.

«Ажалай Улаан тугые
Алтан дэлхэйдэ бадаруулая»

...гэһэн дуунай үгэдэ хүрэхэдөө нюдэниинь ошотожо, хоолойнь хонгёо болошодог бэлэй.

«Владимир Ильичэй Сибирьтэ, сүлэлгэдэ байхадань уулзахадаа «Варшавянка», «Годоорогты, дарлагшад» гэжэ дуунуудые хамта дуулаа һэмди»— гэжэ нүхэр Кржижановский дурдалга соогоо бэшэһэн байдаг.

«Владимир Ильичэй эгээл ехээр дурладаг дууниинь гэхэдэ, «Хүндэ дарлалтада зобогшод» гэжэ революционно дуун болоно. Ильич энэ дууе ходо дууладаг байгаа. «Үдэһэн түрэһэн нютагайнгаа түлөө үниишье бэшэ һаа, үнэн сэхэ ябааш» гэһэн энэ дуунай үгэнүүдые «Владимир Ильич Ленин» гэжэ поэмэ соогоо Маяковский хоёр газарта дэмы оруулаагүй байха.

Энэ дууе Ленинэй аха—Александр Ильич һайшаадаг байһан. Революционно ажал ябуулһанайнгаа түлөө хаанай захиралтаар саазалагдаха болоод байхадаа, Александр энэ дуу һүүлшынхеэ дуулаһан юм.

Владимир Ильич хүгжэм гүнзэгыгөөр ойлгодог, сэгнэдэг байгаа. Революционно дуунуудые һайшаан дуулахаһаа гадна, классическа хүгжэм ехэ анхаралтайгаар шагнадаг, һайнаар ойлгодог һэн.

Бетховеной «Патетическэ», «Аппассионата» гэжэ сонатануудта Ильич илангаяа ехэ дуратай бэлэй. Бетховеной хүгжэм тушаа Владимир Ильич Ленин иигэжэ хэлээ һэн: «Аппассионатаһаа» эрхим юумэ мэдэнэгүйб, энээниие үдэр бүришье шагнахаарби. Гайхалтай, хүнэйхиһөөл һаа ондоо хүгжэм. Хүнүүд ямар зэргын гайхамаар юумэ хэжэ шададаг гээшэб гэжэ би омогорхон һанадагби».

Д. САМБАЦЫРЕНОВ,
Буряадай радио ба телевидениин комитедэй хүгжэмэй редакциин редактор.

РОССИИН ЭГЭШЭ ДҮҮ РЕСПУБЛИКАНУУД

ТАСС-эй корреспондентнүүд мэдээсэнэ

Ажахы эрхилхэ ленинскэ гол ёһонууд

САРАНСК. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэл Мордвагай АССР-тэ улам үргэдэжэ байнхай. Хото болон тосхонуудта Ленинскэ уншалганууд, партиин ветерануудтай, революцида, Эсэгэ ороноо хамгаалтын Агууехэ дайнда хабаадагшадтай уулзалганууд эмхидхэгдэнэ.

Республикын экономическа конференци Саранскда һаяхан болоо. «Мордвагай АССР-эй арадай ажахые түсэблэлтын ба экономическа хүдэлмэриин, ажахые эрхилхэ Ленинскэ гол ёһонууд» гэһэн темэ конференци дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Үгэ хэлэгшэд һонирхолтой олон тоо ба баримтануудые дурдаба. 1913 онтой жэшэбэл, промышленна продукциин хэмжээн 1968 ондо 120 дахин ургаа. Мордвада үйлэдбэрилэгдэһэн продукци дэлхэйн 50 орондо эльгээгдэнэ. Элшэ гэрэлэй-техническэ промышленностиин бүхэсоюзна центр республика дотор байгуулагданхай.

Түсэблэлгын, ажахын тоосооной, материальна урмашуулгын, ажалаа научна ёһоор эмхидхэлгын, материально-техническэ хангалгын, экономическа хүдэлмэриин кадрнуудые бэлдэлгын асуудалнуудаар дурадхалнуудые конференци баталан абаа.

Эрдэмтэн бүхэнэй нэрэ хүндын хэрэг

УЛААН-ҮДЭ. Буряадай багшанарай институдай научна хүдэлмэрилэгшэд, багшанар республикын болон ниислэл хотын ажалшадта В. И. Ленин тухай, тэрэнэй захяануудай бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байһан тухай 700 шахуу лекци 1970 оной апрелиин 22 хүрэтэр уншаха гэжэ шиидээ. Эрдэмтэд промышленна предприятинуудта, эмхи зургаанууд болон организацинуудта бүлэг бүлэгөөрөө 10 дахин гараха юм. Улаан-Үдэ хотын вузууд, тусхай дунда һургуулинуудай бүхы эрдэмтэд. багшанарта хандаһан Буряадай багшанарай институдай научна хүдэлмэрилэгшэдэй хандалга соо: «Ленинэй хэтэдээ мүнхэ суртал һургаалые олониитын дунда дэлгэрүүлхэ гээшэ вуз болон техникумэй багшанар бүхэнэй, эрдэмтэ бүхэнэй нэрэ хүндын хэрэг мүн». — гэжэ бэшээтэй. Эрдэмтэдэй үүсхэлые партиин Улаан-Үдын горкомой бюро һайшаагаа. Дүрбэн дээдэ һургуулиин, научно-шэнжэлгын хоёр институдай, СССР-эй АН-эй Буряадай филиалай, 25 техникум болон училищиин мянга үлүүтэй научна хүдэлмэрилэгшэд, багшанар энэ шухала хэрэгтэ хабаадалсаха юм.

Үргэн экрантай кино улам олошорно

НАЛЬЧИК. Нарткалы хотын түб хубида үргэн экрантай кинотеатрай байшан баригдаба. Уужам һаруул зал соонь 600 хүн багтаха.

Кабардино-Балкарида һаяхан лэ нүүдэл кино гол һуури эзэлдэг байһан. Харин мүнөө стационарна кино-түхеэрэлгэнүүдэй табанай дүрбэн хубинь үргэн экрантай боложо хубиланхай. Энэнь урдахи 40 жэлэй туршада баригдаагүй кинотеатрнууд һүүлэй арбан жэл соо баригдаа. Үргэн форматна үшөө хоёр театр, үргэн экрантай гурбан кинотеатр баригдажа байнхай.

Нүүрһэшэдэй бригаднуудта дипломууд барюулагдаба

ВОРКУТА. Печорско бассейнэй нүүрһэнэй предприятинууд ажалаа научна ёһоор эмхидхэхэ арга тодорхойлһон, нэбтэрүүлһэнэйнь түлөө Социалис Ажалай Герой Александр Карманов, Юрий Бронников (№ 7 шахта), Юрий Орлюк, Василий Коптелов, (№ 27 шахта) гэгшэдэй бригаднуудта Ашагта малтамалнуудые шэнжэлдэг научно-техническэ общество Коми АССР-тэ анха түрүүн 1-дэхи шатын дипломуудые барюулаа.

Воркутинска горсоведэй депутат, коммунист Юрий Бронниковой «Бар хүсэеэ шангадхаха саг дүүрээ, ухаалан болохо саг ерээ» гэһэн үгэнүүд тэрэнэй бригадын уряа болонхой.

Элһэтэ губиин ногоон аралнууд

МАХАЧКАЛА. Каспиин далай шадархи 500 гектар талмай дээрэ ногоон «аралнууд» нэмжыхэ: һалхинда үлеэгдэдэг элһэтэ талада уляангир, акаци, абрикос, крымэй нарһан һуулгагдахань. Ногайн талын сүл губида ногоон «аралнууд» бии болгогдохо. Түсэбтэ табан жэлэй эхинһээ 1500 гектар талмай дээрэ модон һуулгагдаа.

Һалхинда хиидэн нүүдэг элһые тогтоохын тула республика дотор ехэ хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдана. Түсэбэй ёһоор, 1970 он болотор элһэтэ дайдын 3500 гектар талмайда модон һуулгагдаха юм. Зурууд мододой дунда шэнэ саадууд, виноградингууд бии болгогдохоор хараалагданхай.

Студентнэр—научна бүлгэмэй гэшүүд

ЭЛИСТЭ. Хальмагай багшанарай институдай гурбан студент бүхэнэй нэгэниинь научна бүлгэмэй гэшүүн юм. Философиин эрдэмэй кандидат, доцент П. И. Халаловай хүтэлбэрилдэг хэлэ бэшэгэй факультедэй ахалагша курснуудай студентнэрэй шэнжэлдэг, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан темэнүүд яһала һонирхолтой. Бүхыдөө 40 гаран элидхэл уншагдажа, зүбшэн хэлсэгдээ.

ЕХЭ БАРИЛГА

ПЕТРОЗАВОДСК. Энэ хото шадархи Онежский гэжэ түмэр замай разъездын райондо экскаваторнууд, кранууд, тракторнуудые заһабарилха заводой корпусууд жэрылдэн бодожо эхилээ. Панельнэ гэрнүүдые бариха ба хабсаргагдамал түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдые бүтээхэ заводой талмай тэрэнэй хажууда түсэблэгдэжэ эхилбэ. Эдэ предприятинууд Карелидэхи барилгын индустриин ехэ зоныш эхи табяа. Үшөө 10 шахуу завод, фабрика түс зэнюдо оролсохо юм.

Эндэхи захиргаанай, олониитын центрые түсэблэн хараалалгада проектировщигууд ехэ анхарал хандуулаа. Шэл, бетонһоо бүридэһэн захиргаанай гол корпусой юһэн дабхар байшан заводой нюур таладахи талмай дээрэ бодхоогдохоор хараалагдана.

ДАМАНСКА АРАЛАЙ БААТАРНУУД

УУГАН ХҮБҮҮН

ШИ, хүндэтэ Владимир, эхын дүрбэн үхибүүдэй ууганиинь бэлэйш. «Эжы-а» гэжэ анха түрүүшынхеэ дуугархадаш эжышни, Антонида Тимофеевна, хэды шэнээн хүхеэ бэлэй.

hара, жэлнүүд хойно хойноhоонь hубарилдан ошожо, эхын ууган хүбүүе дахасалдаха дүүнэр мандайн шууялдажа, Антонида Тимофеевнагай ажабайдал бүришье hаруул hайхан болобо. Ууган хүбүүнэйнгээ бургааhан мори унаад, уужам дэлгэр Үлеэ нютагайнтаа сэсэгтэ талаар аhан шадалаараа гүйхыень харахадаа эхын сэдьхэл баяраар хайлан дэбэржэ, hанаха найдаха хүбүүмни уданшьегүй эрын нэрэ нэрлүүлээд, аша туhыем харюулхал байха гэжэ сэдьхэгшэ hэн.

Тэрэ гэhэнhээ хойшо хорёод жэл үнгэрөө. Эхын ууган хүбүүн хори нэгэ наhан дээрээ Эсэгэ оронойнгоо хилые эльгэбшэлэн тэбэрижэ унаа. Дахинаа хэзээдэшье бодохогүйгөөр баатарай үхэлөөр наhа бараhан нютагайм хүбүүн, Владимир Бильдушкинов. Гэбэшье тэрэнэй баатаршалгые Даманска аралай дайшалхы нүхэдынь, нютагайхидынь, бүхы совет арад хэзээдэшье мартахагүй, Владимирай баатаршалга тухай залуу үетэндэ үльгэр жэшээ болгон хөөрэжэ ябаха.

Ууган хүбүүн!.. Үргы сэсэгтэл hалбаржа ябаhан шамбай залуу наhан дээрээ баатарай үхэлөөр унаhаншни хэдышье хайратай, уйдхар гашуудалтай байбашье, ши, нютагайм хүбүүн, эрын нэрые нэрлүүлжэ үрдеэш, аша туhаяа ёhотой герой мэтэ харюулжа шадааш.

ЭДИРХЭГ ХАhА

ТЭРЭ ЗУН манай Үлеэ нютагта хура бороотой байжа, үбhэ ногоон бүhэдэ туласа ургаба. Владимирай таабай, Түлгэ үбгэжөөл, үдэшын улаан наранаар хажуурнуудаа дабтаад, балгаанай богоhо дээрэ аятайханаар hуужа, тамхяа удхалха гэхэдэнь, гааhаниинь үгы байшаба.

— Володё-о, гааhыем абаад ерэл даа, hайн хүбүүн болохош,— гэжэ аша хүбүүндэе хандаба.

Таабайнгаа зараhан тээшэ унаган мэтэ ульгамханаар гүйдэг Володя тэрэ дары гааhыень асараад:

— Уржадэр сабшаhан үбhөө тармаад, бухаллаад ерээб. Сэл хүхэ гээшэнь, оройдоо мангир шэнги,— гэжэ хэлэхэдэнь, таабайнь мэхэтэйхэнээр энеэбхилээд, гааhаяа hоросогообо.

Буурал сагаан утаанай балгаанай үрхэ өөдэ сахаригтан гарахада, Володя атаархан хараба. Табан ханатай балгаандаа нажарай үедэ таабайтайгаа унтаhанаа хэзээдэшье тэрэ мартадаггүй. Зунай hүниин огторгой сэнхын харагдана. Огторгойн оёоргүй гүнзэгыhөө одо мүшэд ониб-аниб эмнисэгээгээд, холын аян замда даллажа байhан мэтэ харагдана. Үглөөниинь, шаргал улаан наранай хадын саанаhаа мандайн гарахын урдахана, таабайнь hэмээхэнээр бодоод, колхозойнгоо тэргэ, шаргануудые дархалжа захалдаг. Алтан үбсүүтэй хараастайнууд балгаанай үрхөөр элин халин орожо, шарьялдажа сүлөөгүй байха юм. Наранай гаратар унтаhандаа хүбүүн бэеэ зэмэлээд, юундэ намайе hэрюулэнгүй бодообта гэжэ таабайhаа асуужа hалахагүй.

Яахаб даа. Бага балшар наhанай хаhа нимэрхүү байгаа ха юм.

Үглөөнэй бүрүүлээр бодоходонь, үнөөхи хажуурнуудайнь нэгэн үгы байба. Гайхаhан үбгэжөөл хажуураа үргэлөөд, Булагай сабшалан тээшэ найгарба. Ерэхэдэнь, арбан дүрбэ наhатай ашань нугын үдхэн ногооое узууhаарнь хиргажа, таабайгаашье хараха сүлөөгүй хажууhаа далайжал ябаба. Аша хүбүүнэйнгээ хороомжотой хурсаар сабшахые харахадаа, Түлгэ үбгэжөөл аргагүй хүхеэд, тэрэ дары хойноhоонь мүрлэн ороходоо хүсэхэгүйгөө мэдэрбэ. Шүүдэрэй хатажа захалхада таабайнь Володиин урдаhаа нэгэл тиимэ бодолготойгоор хараад:

— Бэрхэш даа, хүбүүмни. Гэр доторой ажалда ядархаа болёош, эжышнишье hанаагаа амархань гээшэ,— гэжэ hанаhанаа хэлэхэдэнь, гурбан үхибүүнэй аха байhанаа ойлгоо hэн.

Наймадахиие дүүргээд байхадаа, Володя эжытэйгээ ёhотой эрэ шэнги хөөрэлдэхэ гэжэ шиидэбэ.

— Саашадаа hурахагүйб гээ гүш?— гэжэ Антонида Тимофеевна гайхаба.

— Хүдэлжэ байгаад, хүдэлмэришэн-залуушуулай үдэшын hургуулида hурахалби. Ши, эжы, гансараа хүдэлнэш, бидэниие тэжээхэ гээшэш хэды шэнээн хүшэр гээшэб,— гэжэ эридээр хэлэхэдэнь, хүбүүмни одоошье ёhотой эрэ боложо ябана гэжэ баясаа бэлэй.

Механизаторай курсада hураад, сэрэгэй албанда ошоторoo Владимир түрэл совхоздоо (Эрхүүгэй областиин Боохоной аймагай «Обусинский» совхоз) трактористаар хүдэлөө. Хүдэлжэ байгаад hурахада тиимэшье хүнгэн бэшэ ааб даа.

Арбадахиие заочноор дүүргээд, хахад жэл тухай совхоздоо хүдэлжэ байhаар Владимир Бильдушкинов сэрэгэй албанда мордоо hэн.

— Хүбүүмни, hайнаар албаяа хээд ерыш даа. Маанад тушаа hанаагаа ехээр бү зобоорой. Арга шадалаараа байна бэзэбди. Дүү хүбүүншни, Василишни, баhа эрэ боложо ябана ха юм,— гэжэ Антонида Тимофеевна хэлээд, хүбүүгээ шангаар тэбэрeэ бэлэй.

Эжытэйгээ инаг халуунаар хахасажа байха үедөө хэзээ нэгэтэ наhа барахаб, алуурша дээрмэшэдэй зайгуул hомондо хиргуулхаб гэжэ hанаагүй ёhотой.

— Эжы, ехээр hанаагаа бү зобоорой. Сэрэгэй албанhаа ерээд, дээдэ hургуулида ороно бэзэб. Ши, Вася, эжыдээ хамhалсаад, дүүнэрээ харалсаад ябаарай,— гэжэ Владимир Бильдушкинов захяа hэн.

МАРТЫН 15-най ҮГЛӨӨ

ЭСЭГЭ оронойнгоо хилые Владимир Бильдушкинов нёдондо сахилсажа захалhан намтартай. Эгээл харюусалгатай газарта ошоhондоо хүбүүн омогорхоhон, хэзээдэшье нангинаар сахижа, нэгэшье дайсаниие Эхэ оронойнгоо газарта оруулхагүйб гэжэ тангариглаhан юм. Энээн тухайда эжыдээ, үетэн нүхэдтөөшье бэшээ.

Эхэ оронойнгоо хилые сахилсадаг буряад сэрэгшэ тухай дайшалхы нүхэдынь инаг халуунаар хэлсэжэ захалба. Буудахадаа мэргэн, политическэ hуралсалдаашье ухаансар, ёhотой спортсмен гүүлэhэн сэрэгшэ богони сагай туршада командованиин зүгhөө хэды дахин магтаал hайшаалда хүртэбэ. Энээн тухайдаа эжыдээ бэшэхэдэнь, хэды шэнээн хүхеэ, омогорхоо hэм.

Хэрбээ Маогай балмад муухай номнолдо мэхэлэгдэhэн дээрмэшэдэй аашалалдаагүй hаа, тэрэ сэрэгэй алба дүүргэхэ, дээдэ hургуулида орохо, гэр бүлэтэй болохо байгаа бшуу.

Теэд үйлэ муутай мартын 15-най бүүдэгэр үглөөгүүр маоистнууд манай хилэ шургажа ороод, үхэр буугаар болон минемёдуудаар үхэлэй гал шэдэлүүлээ. Тиигээд лэ тулалдаан эхилшоо. Гранатамёт бариhан Владимир Бильдушкинов дайсадай урдаhаа буудажа байhаар шархатаа. Тиигэбэшье алуулhан нүхэрэйнгөө бууе абаад, баатарай үхэлөөр ами наhаяа баратараа дайсадые галта hомоор угтаа бэлэй.

ГЭНТЫН МЭДЭЭН

ВЛАДИМИР Бильдушкиновай эхэ Антонида Тимофеевнаhаа hаяхан манай редакцида бэшэг ерээ. Хилын харуулшадай сэрэгэй начальнигай эльгээhэн мэдээнэй копиие тэрэ эльгээлсэбэ. Тэрэнииень уншагшадай анхаралда дурадханабди.

«Хүндэтэ Антонида Тимофеевна!

Танай хайрата хүбүүн — сэрэгшэ Владимир Тарасович Бильдушкиновай ССР Союзай гүрэнэй хилэ сахижа байтараа, 1969 оной мартын 15-да баатарай үхэлөөр унаhан тухайда шаналан мэдүүлнэбди. Советскэ Союзай хилын харуулай сэрэгүүдэй командовани ба Политическэ управлени гүнзэгы шаналаа Танда мэдүүлжэ байна.

Танай хүбүүнэй баатаршалга хадаа Совет эхэ орондоо, коммунизмын хэрэгтэ үнэн сэхэ байhанай жэшээ болоно. Эсэгэ оронойнгоо үнэн сэхэ хүбүүн, эрэлхэг хамгаалагша байhан танай хүбүүнэй гэрэлтэ hайхан дурасхаал дайшалхы үетэн нүхэдэйнгөө, сэрэгшэд-хилын харуулшадай болон бүхы совет арадай сэдьхэлдэ хэтэ мүнхэдөө үлэхэ.

Советскэ Союзай хилын харуулай сэрэгэй начальник.

Хилын харуулай сэрэгэй политуправлениин начальнигай орлогшо».

Үшөө нэгэ копи дурадханабди.

ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТА

«ССР Союзай гүрэнэй хилын харуулда байтараа, 1969 оной мартын 15-да Даманска арал дээрэ тэмсэжэ, баатарай үхэлөөр унаhан сэрэгшэ Владимир Тарасович Бильдушкиновые ВЛКСМ-эй Ханкайска райком Хүндэлэлэй грамотаар шагнаа.

ВЛКСМ-эй Ханкайска райкомой секретарь Г. Оголенко».

Баяр баясхалан хүргэhэн, уйдхар гашуудал дуулгаhан мэдээн байдаг шуу. Зүгөөр Антонида Тимофеевна иимэрхүү удхатай мэдээ абахадаа, уйдан гашуудахашье, омогорхохошье ушартай болоо hэн. Саашань тэрэ ингэжэ бэшэнэ:

«Хүдөөлүүлгэдэ нютагhаань дүрбэн хүн ошообди. Маанадые хани халуунаар угтаа. Дайшалхы нүхэдтэйнь эжы мэтэ хөөрэлдэхэдөө, хүбүүнтэйгээ хэтэ мүнхэдөө хахасажа байнаб гэжэ hанаагүй, харин Володимни Эсэгэ оронойнгоо хилые сахижа сүлөө... гэжэ hанагдаха юм.

Хүшөөгэй дэргэдэ на... эжынэр абяагүйхэн уйда... шье hаа, Эсэгэ орон... найдамтай гарта гэжэ ой... ди. Тэдэ сэрэгшэ хүбүүд... миниин Володидо тон ... шамбай задарюун мэтэ ... hэн...».

Юрын сэрэгшэ, юры... хүбүүн Владимир Биль... дахин хэзээдэшье Үлеэ ... бусажа ерэхэгүй. Теэд ... баатаршалга бултанда ... шээ болон мүнхэрхэл.

М. ОС...

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1) ... Бильдушкинов. 2). ... Бильдушкиновай эжы А... Тимофеевна үхибүүдтэйг... Эжынгээ ара талада Воло... самсатай) байна. Наймада... дүүргэхэдэнь тус зураг ... hан юм.

Ф. СОРОКИНОЙ буу...

КПЧ-гэй ЦК-гай апрелиин пленумэй шиидхэбэринүүд hайшаагдана

ПРАГА. (ТАСС). Бухы Чехословаки дотор партиин обкомуудай, райкомуудай пленумүүд, заводуудай, хүдөө ажахын кооперативуудай, армиин, арадай милициин отрядууд болон аюулгүй байдал хангаха органуудай партийна эдэбхитэдэй суглаанууд болоо. Промышленна предприятинууд, эмхи зургаанууд дээрэ баталан абтаhан резолюцинууд, ажалшадай бэшэгүүд КПЧ-гэй Центральна Комитедтэ, «Руде право» газетын редакцида ерэhээр. КПЧ-гэй ЦК-гай апрелиин пленумэй шиидхэбэринүүд, Г. Гусак түрүүтэй партиин шэнэ хүтэлбэри коммунистнуудаар, партийнабэшэ хүнүүдээр дэмжэгдэнэ гээд пленумүүдэй тогтоол, бэшэгүүд ба резолюцинууд гэршэлнэ. Парти болон ороноо хэсүү зүршэлөөтэ байдалhаа гаргаха, январиин пленумhээ хойшонхи политикын hайн талые бодото дээрэнь бэелүүлхэ зорилго энэ шиидхэбэринүүд соо хараалагданхай.

Зэбсэгтэ добтолго хэгдэбэ

ДАМАСК. (ТАСС). Израилиин сэрэгшэд Суэцкэ канал шадар харата ябуулга хэхэhээ гадна, Сириин Араб Республикада эсэргүү зэбсэгтэ добтолго хэбэ. Сириин армиин сэрэгэй командованиин мэдүүлhэнэй ёhоор, Израилиин харуулай сэрэг нютагай сагаар 18 час 35 минутада Тель-Рожан тосхон шадархи буудалдаа зогсоохо лини дабажа гараад, Сириин сэрэгшэдэй байhан газар руу буудаа. Энэ буудалдаан 1,5 час үлүүтэй саг соо үргэлжэлөө.

Суэцкэ канал шадар буудалдаан болоо

КАИР. (ТАСС). Суэцкэ каналай эрье шадарай буудалдаа зогсоохо лини — Египедэй ба Израилиин хоорондохи лини дээрэхи байдал шахардуу шанга байhаар.

Апрелиин 20-ной үдэр абяа шэмээгүй, аали намдуухан байгаа. Гэбэшье үдэшэлэн хоёр талаhаа буудалдаан эхилээд, тэрэнь хахад час соо таhалдаряагүй артиллериин буудалдаан боложо дүүрээ.

Египедэй сэрэгшэд буудалдаанай үедэ хохидол гээлтэдэ ороогүй гээд МЕН агентствын тарааhан, Египедэй сэрэгэй командованиин мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

АГУУЕХЭ ЛЕНИНЭЙ ТҮРЭhЭН ҮДЭР БҮХЫ ДЭЛХЭЙН ХҮНҮҮД ТЭМДЭГЛЭНЭ

Ленинэй hургаал олон миллион зоной сэдьхэл зүрхэ эзэлэнхэй

БЕРЛИН. (ТАСС). Берлин хотын Фридрихсхайн районой В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ талмай дээрэ барилгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. 1968 оной ноябриин 7-до эгээл түрүүшын шулуун энэ талмай дээрэ табигдаhан юм. Ильичэй түрэhөөр 100 жэлэй ой болотор энэ талмай шэнэ гэр байрануудтай, hургуулитай, спортын залтай, үхибүүдэй саадууд ба ясллинуудтай, Берлин хотын үзэсхэлэн гоё талмайнуудай нэгэн болохо. Тэг дундаа В. И. Ленинэй арба найман метр үндэр, томо гэгшын хүшөөтэй архитектурна бүридэл табигдажа, Ленинэй мүнхэ hургаалай Германида илан мандаhанай hүлдэ тэмдэг болохо.

Үзэл бодолынь илан мандана

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнамай хүдэлмэришэн анги, арад зон В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе баяр ёhололой оршон байдалда тэмдэглэхээр бэлдэжэ байна.

«Ленинэй агуухэ суртал Вьетнамда илан мандажа байна»,— гэжэ Вьетнамай Ажалшадай партиин ЦК-гай таhагые даагшын орлогшо Ле Хюн тэмдэглэбэ. Ленинэй, Октябриин революциин замые үргэлжэлүүлэгшэ Вьетнамай революци үшөө ехэ илалтануудые туйлаха».

Мүнөө үеын гайхамшаг суртал

БРАЗЗАВИЛЬ. (ТАСС). «В. И. Ленин бүхы үе сагуудай ба арадуудай агууехэ революционер байhан, байхашье»,— гэжэ Арадуудай хоорондо эб найрамдал хангаха конголез ассоциациин түрүүлэгшэ Виталь Балла ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ.

Чилидэ үргэнөөр тэмдэглэбэ

САНТЬЯГО. (ТАСС). Чилиин түрүү үзэл бодолто олонинтэ В. И. Ленинэй түрэhөөр 99 жэлэй ойе үргэнөөр тэмдэглэбэ.

Энэ гайхамшаг үдэртэй дашарамдуулан, «Ленин Октябрьда», «Ленин Польшодо», «Буутай хүн» гэhэн совет фильмүүд орон сооньхаруулагдаа.

Тэмсэлдэ зоригжуулна

ПАРИЖ. (ТАСС). «Ленин — XX зуун жэлэй хүгжэлтын замые зааhан айхабтар ехэ хүн»,— гэжэ Франциин Компартиин теоретическэ орган — «Кайе дю Коммюнисм» гэжэ журналай түрүү бэшэг соо хэлэгдэнэ.

В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ой бүхы дэлхэй дээрэ тэмдэглэгдэхэ политическэ ба сурталай ехэ удха шанартай hайндэр мүн гээд журнал тэмдэглэнэ.

Ленин болбол олон түмэнэй эгээл дуратай, эгээл мэдээжэ хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн байhан, байхашье.

Хэтэдээ мүнхэ hургаал

БЕЙРУТ. (ТАСС). Ленинэй хэтэдээ мүнхэ hургаал социализмын илалтын түлөө, ерээдүй hайн hайхан ажабайдалай түлөө миллион ажалшадай тэмсэхэ замые гэрэлтүүлнэ гээд В. И. Ленинэй түрэhөөр 99 жэлэй ойдо зорюулагдаhан статья соогоо «Аль-Ахбар» гэжэ Ливанай газетэ бэшэнэ.

Индидэ ленинскэ үдэрнүүд болоно

ДЕЛИ. (ТАСС). В. И. Ленинэй түрэhөөр 99 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Индиин Коммунис партиин орган — «Джанюг» уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй вождиин ажабайдал ба ажал ябуулга тухай материалнууд, фото-зурагуудые толилоо.

— «В. И. Ленин Индиин арадай национально-сүлөөрэлгын тэмсэлдэ угаа ехэ анхарал хандуулдаг байhан»,— гэжэ статья доторынь тэмдэглэгдэнэ. Олониитын хабаадалгатай сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй хүсэндэ Англиин колониальна ёhо гурим hандаран hалаха гэжэ Индиин эрхэ сүлөөтэй болохоhоо холо урид В. И. Ленин уридшалан зааhан юм.

Рокуэлл Кентын гэрые галдаба

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Нью-Йорк штадай хойто хубидахи Осейбл-Форкс хотодо лүтэхэнэ, фермэдэ ажаhуудаг американ элитэ уран зураашан, «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлhэнэй түлөө» Ленинскэ шангай лауреат Рокуэлл Кентын гэртэ тэhэрэлгэ, түймэр болобо.

87 наhатай Кент, тэрэнэй hамган Салли шатажа байhан гэр соохоо гараад, хүршэнэртөө ошожо бэеэ абараа.

Кентын гэртэ уран зурагууд, искусствын бусад үнэтэй сэнтэй бүтээлнүүд бии байhан. Зүгөөр Кентын оорынь зурагуудай ехэнхи хубинь түймэртэ дайрагдаагүй, ондоо байра—студи соо байгаа. Түймэрэй болоhон шалтагаан үшөө элирүүлэгдээдүй.

Хойто Ирландида хүлгөөн болоно

ЛОНДОН. (ТАСС). Лондондерри хотодо полици ба демонстрантнуудай хоорондо болоhон тулалдаанай hүүлээр Хойто Ирландидахи политическэ байдал илангаяа шахардуу болобо. hүүлэй мэдээнүүдэй ёhоор, тулалдаанай үедэ 280 хүн шархатаа, гэмтэбэ. Хойто Ирландиин томо городуудай дунда хоёрдохи hуури эзэлдэг Лондондерри хотын ажалшадай тэмсэл hүүлэй hарануудай эгээн ехэ хүлгөөн гээшэ.

В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдажа үнгэргэгдэhэн Улаан-Үдэ — Тарбагатай гэhэн маршрутдай урил... гаран спортсменүүд хабаадалсаа.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: урилдаанай үедэ.

Л. ХАЙДУРОВАЙ ...

УРАН hАЙХАНАЙ ХАРАЛГА БОЛОБО

БЭШҮҮРЭЙ АЙМАГ. В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн бэлэдхэлдэ зорюулагдаhан аймагай уран hайханай харалгын түгэсхэлэй концертнүүд аймагай соёлой ордон дотор hаяхан үнгэргэгдэбэ.

Эдэ концертнүүд аймагай колхоз, совхозуудай, предприяти болон эмхи зургаануудай дэргэдэхи уран hайханай бүлгэмүүдтэ хабаадагшадай уран шадабариин ургалтые харуулхаhаа гадна, энэ шухала хэрэгтэ ажалшадай олоороо хабаадалсадаг болоhониие гэршэлнэ.

Аймагай предприяти, колхоз, совхозуудай уран hайханай бүлгэмүүдтэ хамта 375 хүн хабаадалсаhан байна. Эдэ коллективүүд үнгэрэгшэ үбэлэй үедэ 170 гаран концерт, наада табижа, хүдөөгэй малшад, таряашадые hонирхуулаа.

Аймагай багшанарай уран hайханай коллективүүд 320 хүнhөө бүридэнхэй. Эдэнэр мүн энэ үе соо 70 гаран концерт табижа, аймагайнгаа ажалшадта мэдээжэ, хүндэтэй болонхой.

Аймагай харалгада түрүү hуури эзэлhэн аймагай больницын, аймпотребсоюзай болон «Рассвет» колхозой уран hайханай коллективүүд hонирхолтой концертнүүдые харуулаа.

АЙМАГАЙ БОЛЬНИЦЫН коллективэй гүйсэдхэhэн «Ленин Разливта» гэhэн дуун. Ленин багшын Разлив гэжэ газарта түүдэгэй дэргэдэ hуужа, ажаллажа байhаниие зужэглэн харуулhаниинь тон hонирхолтой байжа, харагшадые ехээр баясуулаа. Врач Зинаида Бальчиновагай гүйсэдхэhэн арадай хатар танцанууд, эмшэн Валерий Зискиндын гансаараа гүйсэдхэhэн дуунууд нэрьемэ альга ташалгаар үдэшэгдэhэн байна.

Эмшэдэй уран hайханай коллективые аймагай больницын главна врач Светлана Ивановна Суворова хүтэлбэрилнэ.

АЙМПОТРЕБСОЮЗАЙ уран hайханай коллективэй табиhан концертын программа олон номернуудhаа бүридэнхэй. Олоороо гүйсэдхэhэн хатар танцанууд тон шадабаритайгаар табигдаа. Мүн эд хэрэглэгшэдэй кооперациин үнинэй хүдэлмэрилэгшэ Сергей Лифанович Коробенковой гүйсэдхэhэн дуунууд харагшадай hонирхол ехээр татаhан байна. Энэ бэрхэ дуушан Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэхэ хүдөөгэй эрхим дуушадай конкурсдо хабаадалсаха болонхой.

«РАССВЕТ» колхозой Калининскын хүдөөгэй клубайхидай концертын программада залуушуулай эстрадна дуу болон хатар нилээд ехэ hуури эзэлэнхэй. Энэнь баhал hонин байгаа. Шэмээшэгүүдэй хуушанай утаалгатай дуунуудые 15 хүнhөө бүридэhэн үбгэд хүгшэдэй хоор гүйсэдхэбэ. Хуушанай арадай хоорые тус колхозой мэдээжэ луговод Василий Григорьев, Авдотья Григорьева гэгшэд ударидана.

Аймагай жюриин шиидхэбэреэр энэ харалгада аймагай больницын, аймпотребсоюзай уран hайханай коллективүүд түрүү hуури эзэлжэ, КПСС-эй райкомой болон аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй грамотануудаар, баяанаар шагнагдаба.

«Рассвет» колхозой Калининскын хүдөөгэй клубай коллектив гурбадахи hуурида гаража, грамота, радиоприёмник шанда хүртэhэн байна.

Аймагай hургуулинуудай багшанарай уран hайханай коллективүүд соохоо Бэшүүр тосхоной Ленинскэ дунда hургуулиинхид түрүүлээ. Хоёрдохи hуурида — Бэшүүрэй дунда hургуулиин багшанар, гурбадахида — Хэрээтын дунда hургуулиин багшанарай коллектив гараhан байна. Түрүүшын гурбан hуури эзэлэгшэдтэ грамотанууд, шангууд барюулагдаа. Мүн уран hайханай талаар бэлиг шадабари hайнтай зарим хабаадагшад шагнагдаба.

И. ЛЮБЯГИН.
аймагай уран hайханай харалгын комиссиин гэшүүн.

МУЗЕЙ НЭЭГДЭБЭ

Хориин аймагай Онинооборскын найман жэлэй hургуулида В. И. Ленинэй музей нээгдэбэ. hурагшад музейдээ hонирхолтой материалнуудые суглуулжа шадаа. Жэшээлхэдэ, 1917 оной апрельдэ Петроградай, Финляндска вокзалай талмайда броневик дээрэhээ В. И. Ленин үгэ хэлээ hааб даа. Тэрэ броневигэй македые 7-дохи классай hурагшад шадамараар хэжэ асараа. Тиихэдэ 8-дахи классайхид Разлив нуурай эрьедэ агууехэ багшын байрлаhан отогой макет урлажа музейдээ табяа.

Мүн музейн экспонадуудай дунда В. И. Ленинэй зохёолнуудай гурбадахи хэблэлhээ абтаhан гар бэшэгүүдэй фото-зураг бии. Эхин классуудай hурагшад Ильичэй ажабайдал, ажал ябуулга тухай альбомуудые бэлдээ.

Мүнөө үедэ hурагшад граждан болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсажа шалгараhан нютагайнгаа хүнүүд тухай материалнуудые суглуулна.

Б. ЛАЙДАПОВ.

ШАЛГАЛТЫН УРДА ТЭЭ...

Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай буряад таhагай 95-дахи группын студентнэр hуралсалайнгаа программа амжалтатайгаар дүүргэбэ. hаяхан энэ ушарта зорюулагдаhан баярай суглаан институдай актова зал соо болоо. Тэрээн дээрэ кафедрые даагша, доцент Д.-Н. Д. Доржиев, түүхэ ба хэлэ, бэшэгэй факультедэй декан С. Ш. Чагдуров гэгшэд гүрэнэй шалгалтада hайнаар бэлдэжэ, институтаа эрхимээр дүүргэхыень студентнэртэ хүсэбэ. Тэрэшэлэн нэгэдэхи курсын студент Ц. Оборов багша болохоёо байhан аха нүхэдтөө амжалта хүсэн үетэнэйнгөө зүгhөө амаршалба.

Удаань табадахи курсынхид хүндэтэ багшанартаа зорюулжа концерт табяа.

В. ЧИМИТОВ.

ПРАВДА БУРЯ... МҮНӨӨДЭРЭ... НОМЕ...

Нэгэдэхи, хоёрдохи ... нуудта: В. И. Ленинэй ... 99 жэлэй ойдо зорюула... сквада үнгэргэгдэhэн ба... лаан дээрэ КПСС-эй ЦК-... ретарь И. В. Капитонов... элидхэл.

Гурбадахи хуудаhанда: ... тористнууд» гэhэн Ю. ... очерк. Редакцида ера... гүүдэй шэнжэлэл. Түрэл ... торнай. «Шэнэ гэртэ ... гүй» гэhэн В. Орловой ... денци.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: нютагай hонин. Спорт... саанаhаа абтаhан мэдээ...

СЭНХИ... ЭКРАНУУД...

18 часhаа «Жэргыш, ... муурхан» гэhэн Душан... лестудиин фильм. 18.35 ... таhаа «Муха Цокотуха», ... бан поршоонхо» гэhэн ... фильм. 19.05 минутаhаа ... ло, ойрын hонин» гэhэн ... жуулга. 19.25 минутаhаа ... дай инструментнүүдэй ... 20.30 минутаhаа ТАСС... тээр абтаhан мэдээ... минутаhаа «Хэрэ... гэhэн «Ромэн» гэжэ ... атрай зүжэг. 22.30 ... 24 час хүрэтэр ... часhаа футболой СССР... рүү hуури эзэлхын ... hэн мүрысөөн ... Эндэ «Динамо» (Киев) ... лагдахаа юм.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУ...

Типография Управл... чати при Совете Ми... БурАССР.

Н-04169. Зак. №...